

Møte torsdag den 9. mars kl. 10.53President: **O l a v G u n n a r B a l l o**

D a g s o r d e n (nr. 16)

1. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om lov om endringer i barnelova mv. (omfang av samvær, styrking av meklingsordningen, tiltak for å beskytte barn mot overgrep, foreldreansvar etter dødsfall, tilbakebetaling av barnebidrag mv.) (Innst. O. nr. 35 (2005-2006), jf. Ot.prp. nr. 11 (2005-2006) og Ot.prp. nr. 103 (2004-2005))
2. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om lov om endringer i folketrygdloven og enkelte andre lover (endringer i regelverket for ytelser ved svangerskap, fødsel og adopsjon) (Innst. O. nr. 34 (2005-2006), jf. Ot.prp. nr. 12 (2005-2006) og Ot.prp. nr. 104 (2004-2005))
3. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om lov om endringer i barnetrygdloven mv. (meldeplikt for skoler, innstramming av retten til barnetrygd under utenlandsopphold mv.) (Innst. O. nr. 33 (2005-2006), jf. Ot.prp. nr. 13 (2005-2006) og Ot.prp. nr. 106 (2004-2005))
4. Referat

Statsråd **K a r i t a B e k k e m e l l e m** overbrakte 3 kgl. proposisjoner (se under Referat).

Presidenten: Representanten Bent Høie vil framsette et privat lovforslag.

Bent Høie (H) [10:53:57]: Jeg vil på vegne av stortingsrepresentantene Ivar Kristiansen og meg selv fremme forslag om å endre vilkårene for «særlige grunner» for dispensasjon etter plan- og bygningsloven § 7 slik at det blir enklere for kommunene å foreta et lokalpolitisk skjønn.

Presidenten: Lovforslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

S a k n r . 1

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om lov om endringer i barnelova mv. (omfang av samvær, styrking av meklingsordningen, tiltak for å beskytte barn mot overgrep, foreldreansvar etter dødsfall, tilbakebetaling av barnebidrag mv.) (Innst. O. nr. 35 (2005-2006), jf. Ot.prp. nr. 11 (2005-2006) og Ot.prp. nr. 103 (2004-2005))

Presidenten: Etter ønske fra familie- og kulturkomiteen vil presidenten forslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten forslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter statsrådets innlegg innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Første taler er Bjørg Tørresdal, på vegne av sakens ordfører, May-Helen Molvær Grimstad, som er medlem av Lagtinget.

Bjørg Tørresdal (KrF) [10:55:38]: Foreldreskap er et livslangt prosjekt. Foreldre har stor betydning for barns liv og utvikling. Derfor er det viktig for barn å ha god kontakt med begge foreldrene sine, uavhengig av om de bor sammen eller ikke. Mor og far er i utgangspunktet likeverdige omsorgspersoner for barnet. Det er et samfunnsansvar å sikre at hensynet til barnas interesser ivaretas på en god måte, uavhengig av foreldrenes samliv. Endringene i barneloven som foreslås, har bl.a. til hensikt å styrke barnas rettigheter til best mulig samlet foreldrekontakt og til å bli beskyttet mot overgrep. Forslagene som er fremmet i denne proposisjonen, er i samsvar med forslaget i Ot.prp. nr. 103, som ble lagt fram av regjeringen Bondevik II.

I de fleste tilfeller er det til barnets beste å beholde kontakten og samværet med begge foreldrene. Etter Kristelig Folkepartis syn er det ikke til barnets beste at foreldre til felles barn slutter å samarbeide om barnets ve og vel. Et ansvarlig foreldreskap er ikke tidsbegrenset, men forplikter begge foreldrene selv om samlivet mellom dem opphører. Hensynet til barnets beste er hovedmålet med lovendringen som foreslås, og det er også et mål at lovendringen skal føre til at foreldre som gruppe avtaler mer samvær, at fedrenes rolle som omsorgspersoner som følge av dette styrkes, og at barnas tilknytning til nærmiljøet tillegges vekt.

Forslaget er en klar forbedring av dagens bestemmelser, fordi loven som vi vedtar i dag, bedre vil beskytte barn mot omsorgssvikt og overgrep. De føringene som blir lagt gjennom begrepet «vanlig samvær», er med på å sikre samvær i det hele tatt. Mange foreldre opplever definisjonen av «vanlig samvær» som en minstestandard. I de tilfellene det er til barnets beste å ha samvær, bør definisjonen av «vanlig samvær» være et minimum av kontakt.

Jeg er glad for at en samlet komite støtter omleggingen av meklingsordningen. Endringene vil gi meklerne en bedre mulighet til å hjelpe foreldrene med store konflikter til å komme fram til en avtale som legger grunnlaget for et best mulig samarbeid om felles barn. En samlet komite støtter også obligatorisk mekling for samboere med felles barn under 16 år. Forslaget ble drøftet i familiemeldingen og ivaretar målet om at barn født av samboende foreldre, ikke skal diskrimineres i forhold til barn født av gifte foreldre.

Det er en grunnleggende målsetting at barn skal gis god og forsvarlig omsorg og ikke utsettes for overgrep. Et typisk kjennetegn ved vold og overgrep mot kvinner og barn i familien, er usynliggjøringen. Det har sammenheng med at handlingene skjer i hjemmet og med familien som arena, noe som har bidratt til å privatisere volden. Det er viktig å understreke at vold i familien ikke er en privatsak.

For å beskytte barn mot både direkte fysisk mishandling og seksuelle overgrep og mot å være vitne til vold satte den tidligere regjeringen Bondevik ned en arbeidsgruppe. Arbeidsgruppens forslag danner grunnlaget for de foreslåtte tiltakene for å beskytte barn og unge mot overgrep. Det er bl.a. foreslått presisert i lovteksten at ved avgjørelsen av saker om foreldreansvar, fast bosted og samvær, skal det tas hensyn til at barnet ikke må utsettes for overgrep. Jeg er glad for at et bredt flertall i komiteen mener at hensynet til å beskytte barn mot skadevirkningene ved eventuelle framtidige overgrep i utgangspunktet må veie tyngre enn hensynet til mulige skadevirkninger ved å miste kontakten med en av foreldrene. Videre er det full enighet om at dersom samvær ikke er til barnets beste, skal det ikke være samvær. Samtidig er det en viktig oppgave for domstolene å avdekke påstander om vold og overgrep som ikke er holdbare.

Fremskrittspartiet er skeptisk til bruken av begrepet «barnets beste» i barneloven, fordi de ikke ønsker at domstolene skal bruke skjønn. Dersom målet er å unngå å bruke skjønn, vil man heller ikke kunne fange opp de individuelle behovene ethvert barn og enhver familie har. Domstolene må alltid veie ulike hensyn opp mot hverandre. Kristelig Folkeparti vil ikke at målet for god lovanvendelse skal være om barn uavhengig av alder, tilknytning og egne ønsker skal idømmes å bo akkurat like mye hos begge foreldrene. Domstolene må ha mulighet til å vurdere hvordan man kan gjøre situasjonen best mulig for akkurat dette konkrete barnet i denne spesielle familien. «Barnets beste» er dessuten et sentralt begrep i norsk og utenlandsk barnelovgivning samt i internasjonale konvensjoner som omhandler barn.

Jeg vil med dette anbefale komiteens innstilling.

Gunn Karin Gjøl (A) [11:01:00]: De endringene i barneloven som Odelstinget gjør i dag, sikrer at hensynet til barna blir ivaretatt på en enda bedre måte enn det er blitt fram til nå.

Vi gjør endringer på forskjellige områder, og på svært ulike områder, og det er på ingen måte en total gjennomgang av barneloven vi foretar. Vi gjør endringer på områder som spørsmål om samværets omfang etter skilsmisse, styrking av meklingsordningen, tiltak for å beskytte barn mot overgrep og tilbakebetaling av barnebidrag.

Fedre bruker i dag mer tid på omsorg for barn enn tidligere, og etter samlivsbrudd er det derfor naturlig at fedre fortsatt ønsker å ha et nært samvær med barna sine og være en tilstedeværende far. Modernisering av barneloven slik at den i større grad tar hensyn til mest mulig kontakt med begge foreldrene etter samlivsbrudd, er derfor utrolig viktig.

Undersøkelser viser også at det i familier der det har vært en deling av omsorgen for barna før samlivsbruddet, er lettere å finne fram til gode delte løsninger også etter et samlivsbrudd. Det betyr i praksis at når det er mer likestilling i hjemmet, blir det også færre konflikter.

De siste dagene har det vært oppmerksomhet rundt komiteens forslag om at også i hvilken grad barn er knyttet til nærmiljøet, skal ha betydning ved vurdering av omfan-

get av samværet. La meg presisere at det er en enstemmig komite som står bak den endringen. Det må også poengteres at forslaget vårt på ingen måte må oppfattes som et flytteforbud. For det første: Foreldrene kan fritt avtale dette, og så lenge de er enige, kan foreldrene bosette seg hvor de vil. For det andre: Når omfanget av samværet skal avtales, skal det legges vekt på en rekke ting, og forslaget fra komiteen om at det også skal tas hensyn til i hvor stor grad barnet er tilknyttet nærmiljøet, er en av disse. I tillegg må man ta hensyn til at det skal være mest mulig foreldrekontakt, man må ta hensyn til barnets alder, i hvilken grad barnet som sagt er knyttet til nærmiljøet, reiseavstand mellom foreldrene og hensynet til barnet for øvrig.

Det er først og fremst når det gjelder de litt eldre barna, at tilknytningen til nærmiljøet vil være av stor betydning. Tilknytningen til nærmiljøet er lagt inn for å unngå at barn blir brukt i en strid mellom foreldrene. Barn skal ikke bli brukt som en pakke.

Denne endringen gjøres først og fremst for å sikre barns rettigheter. Dette blir ofte glemt i debatten rundt barneloven. Mange foreldre ønsker at det er deres rettigheter som skal sikres, men barneloven er der som sagt for å sikre barns rettigheter, og for å hjelpe foreldrene å ha fokus på barnas beste når samlivsbruddet er et faktum og samværet skal avtales.

Flertallet i komiteen går inn for å beholde normen for samvær som legger til grunn annenhver helg, en dag i uka og fjorten dager i ferien. Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet mener imidlertid at dagens samværsnorm ikke er god nok, fordi den gir barn mindre samvær med en av foreldrene. Vi ber derfor Regjeringen om å vurdere samværsnormen slik at barnets samvær med begge foreldrene blir mer likt fordelt. Vi håper at Regjeringen ved en høvelig anledning kommer tilbake til Stortinget med denne saken.

De endringene vi i dag gjør i barneloven, vil være til barns beste. Det er ikke endringer som setter foreldrene i fokus, men det er endringer som setter barnet i fokus, og det er den linjen Stortinget og komiteen hele tida ønsker å følge.

Ulf Erik Knudsen (FrP) [11:05:27]: Fremskrittspartiet vil understreke at det er av stor betydning for barn å ha god kontakt med begge sine foreldre, også etter et samlivsbrudd. Barn må ikke brukes som våpen i en konflikt mellom foreldrene. De fleste barn ønsker like mye samvær med begge foreldre, og dette må gjennomføres med mindre det foreligger særlige grunner for en annen løsning.

Fremskrittspartiet mener at det mest hensiktsmessige når det gjelder barnefordelingssaker, er at hovedregelen må være at begge foreldrene automatisk får delt omsorg ved en separasjon. Dette er i seg selv konfliktdepende, og det kan forhindre at barnet blir en del av en langvarig strid.

For øvrig er Fremskrittspartiet fornøyd med at flertallet endrer noe på loven, slik at det ikke blir så lett å flytte over lange strekninger og rykke opp barnet fra dets vante miljø og dets vante skole. Dette gir vi vår subsidiære støtte.

(Knudsen)

Vi tror også at det må fokuseres mer på fagfolkens rolle i barnefordelingssaker. Fra flere hold hevdes det at fagfolkene tar utgangspunkt i et perspektiv som vanskeliggjør likestilling mellom far og mor. I FMOs høringsuttalelse heter det bl.a.:

«Når psykologer ikke vil anerkjenne foreldrene på like premisser, og ikke sjelden har en preferanse for mødres særstatus i barns liv, gir det ingen mening å snakke om samarbeide.»

Et annet viktig tema: Fremskrittspartiet mener at proposisjonen mangler løsninger på et av de største problemene i dagens familierpolitikk, nemlig samværs sabotasje. Fremskrittspartiet mener at dette problemet må angripes mer aktivt. Vi legger derfor frem forslag om at man bør utrede og legge frem konkrete tiltak mot samværs sabotasje. Slik sabotasje bør få konsekvenser for barnefordelingen.

Fremskrittspartiet har merket seg forslaget om å styrke meklingsordningen ved at den utvides inntil syv timer i de tilfeller hvor det vurderes som mulig å komme til enighet. En slik spissing av ordningen er bra!

Vi mener imidlertid at meklingsordningen ikke bare kan vurderes ut fra antall ansatte og timeforbruk. Det er ikke alltid slik at flere fagfolk og mer penger fører til færre og dempede konflikter. Vi tror at det ofte er manglende kompetanse som er problemet i meklingsordningen. Det bør derfor foretas en gjennomgang av meklingsapparatet, med spesielt fokus på kvalitet og metodikk.

Det må være helt klart at i de tilfeller der barn er utsatt for vold eller overgrep – og/eller det er en vesentlig fare for at dette skal skje i fremtiden – må dette legges til grunn i barnefordelingssaker. Det er imidlertid mye som tyder på at det i en del saker fremkommer uriktige volds- og overgrepspåstander, fremsatt for å diskreditere den ene av foreldrene. Dette er svært alvorlig. Det å få en uriktig overgrepspåstand satt ut om seg er meget stigmatiserende og kan være et stort problem i både jobb og privatliv. Fremskrittspartiet ser det som en alvorlig forbrytelse å fremsette slike uriktige påstander, og mener reaksjonene på slike forhold må skjerpes vesentlig.

For øvrig mener vi det er en svakhet ved proposisjonen at en type overgrep som ikke er nevnt, er den type psykisk vold som barn blir eksponert for i saker hvor det er tale om foreldrefientliggjøring – Parental Alienation Syndrome, PAS. Det er her et betydelig behov for forskning for å øke kompetansen hos norske fagfolk, og Fremskrittspartiet har i den sammenheng lagt frem forslag.

Mange menn er blitt idømt et feilaktig farskap opp gjennom tidene eller har erkjent et feilaktig farskap. I en ikke ubetydelig del av disse sakene er det trolig snakk om at det er gjort under press. Det synes også helt klart at det i tillegg er mange farskap som er blitt feilaktig fastsatt etter pater-est-regelen. Enkelte hevder at 10 pst. av den norske befolkning kan være registrert med feil far.

Staten har som lovgiver og dømmende makt hatt et stort ansvar når det gjelder fastsettelse av farskap. Etter at Stortinget vedtok endringer i barneloven som trådte i kraft 1. april 2003, hvoretter det nå er mulighet for at alle parter i farskapsaker kan få gjenopptatt saken, er mange farskap

blitt omstøtt. Det viser seg nå at det er behov for å rette opp den økonomiske skaden disse fedrene er påført fra statens side. Derfor har vi tatt opp forslag på linje med de krav som har kommet fra Støttegruppen for feildømte fedre.

Jeg tar til slutt opp Fremskrittspartiets forslag, og om de ikke skulle nå frem, vil vi gi vår subsidiære tilslutning til innstillingen.

Presidenten: Representanten Ulf Erik Knudsen har tatt opp de forslag han refererte til.

Olemic Thommessen (H) [11:11:08]: Vi behandler en sak som omfatter svært forskjellige forhold: omfang av samvær ved samlivsbrudd, styrking av meklingsordningen, tiltak for å beskytte barn mot overgrep, foreldreansvar etter dødsfall og regler for tilbakebetaling av barnebidrag der farskapet endres. Det er mange forskjellige temaer vi skal innom, og det er meget å si om dem alle. Men jeg tror vi kanskje innenfor rammen av taletiden må konsentrere oss om noen enkelte.

Vi kan konstatere at det i bunnen er bred enighet – på tvers – i forhold til at dette er regler som gjennomgående vil tjene det hensyn som er det viktigste i alle saker der barn er part, nemlig hensynet til barnets beste. Så la oss da ha det som den store overskriften!

Når det gjelder samværsordningene, har det vært et poeng – og det mener Høyre er svært viktig – at det gis mulighet til fleksibilitet i familiene. Det er de enkelte familier, de enkelte som er involvert, som best vet hvordan de kan ordne sin hverdag på en praktisk måte slik at man kan få samvær til å fungere. Og alle vet vi at det er sju dager i uken. Vi har behov for å finne frem til ordninger som fungerer på mandag, på onsdag og på travle dager – det skal hentes, og det skal bringes. Man må altså ha fleksibilitet for å få dette til å kunne fungere, og roen og stabiliteten rundt det hele er kanskje det aller viktigste for barn.

Disse målsettingene skulle teoretisk sett kanskje tilsi at man gikk inn for en oppheving av legaldefinisjonen, fordi den legger jo i og for seg en ramme. Når Høyre allikevel mener at det er viktig å holde på den, er det i lys av at den først og fremst kommer til anvendelse i de vanskelige tilfellene. I de tilfellene tror vi legaldefinisjonen legger an en standard som nok gir en støtte i de samtaler som foregår mellom partene – og også til dem som er meklere, eller tredjemenn som er involvert – til faktisk å få til et samvær som kan bli bedre enn det man ellers ville ha fått til. Vi tror også at et slikt signal fra det offentlige som en legaldefinisjon er, faktisk vil virke konflikthemmende.

Høyre ser bestemmelsene i forhold til å beskytte barn mot overgrep som svært viktige. Barn er vergeløse i forhold til vold og overgrep i nære relasjoner, og det er nettopp i de relasjonene hvor det ikke bare er snakk om fysisk vold, men også om psykisk vold, at overgrepene blir veldig stygge. Trygghetsfølelsen er noe av det aller viktigste vi har med oss i livet. Den kan lett berøves, men den er svært vanskelig å få igjen. Av de foreslåtte tiltak legger vi særlig vekt på dem som er praktisk rettet, f.eks. domstolens adgang til å oppnevne tilsynsperson og mulighetene

for å få fiktiv identitet og sperret adresse. Ellers støtter vi de forhold som går på endring av meklingsinstituttet, og den oppretting som er foreslått når det gjelder personer som er fritatt for farskap.

Vi mener også at temaet fedre er noe vi bør komme tilbake til ved mange korsveier fremover. Det kan være liten tvil om at det er mange som føler at de har kommet vanskelig ut – og jeg bruker ordene «vanskelig ut» og ikke «dårlig ut» – i forhold til avtaler og i forhold til hvordan man får ting til å fungere. Jeg håper at statsråden har det med seg, og det er jeg overbevist om at hun har.

Høyre er tilfreds med at vi nå vedtar disse reglene med stor enighet. Men det er jo signaler i luften her om at man ønsker å få til en vurdering av samværsnormene som sådanne. Det er klart at hvis man nå går inn på en helt ny norm for samvær – altså at man går inn på delt omsorg som hovedregel – vil det føre til at man gjennomgående i regelverket må legge kabalen på nytt.

Jeg håper at de fleksible ordningene vi f.eks. har lagt opp til når det gjelder samvær, skal få lov til å virke, og at vi kan trekke erfaringer av det før vi gir oss i vei med å tegne et nytt kart over noe vi tross alt ikke kjenner.

May Hansen (SV) [11:16:40]: Vi behandler i dag ulike endringer i barneloven. Forslagene gjelder omfang av samvær, styrking av meklingsordningen, tiltak for å beskytte barn mot overgrep, foreldreansvar etter dødsfall og regler for tilbakebetaling av barnebidrag der farskapet endres – mange ulike saker som hver for seg har konsekvenser for mange barn og foreldre.

Det er få saker som i så stor grad griper inn i enkeltmenneskets liv, og som engasjerer så mye. Det er derfor viktig at det som kommuniseres ut, er riktig informasjon. Vi har i media de siste dagene hatt en storm mot at vi f.eks. har foreslått en lovtekst som betyr flytteforbud for foreldrene. Det har vi ikke! Det vi foreslår og legger vekt på i forbindelse med samvær, er at barn skal ha god kontakt med begge foreldrene, og vi understreker at samværsordningene må legge til grunn at mor og far er likeverdige omsorgspersoner for barnet. Loven signaliserer også klart at det er individuelle hensyn som skal være avgjørende når samvær skal avtales eller fastsettes, og at best mulig samlet foreldrekontakt er målet. Vi har inkorporert barnekonvensjonene i norsk lovverk. I forrige periode vedtok Stortinget at barn ned til sju år skal høres i barnefordelingssaker, og at det barnet sier, skal tillegges vekt etter alder og modenhet. Det er naturlig at bl.a. barns tilknytning til nærmiljøet blir vurdert når samvær skal fastsettes. Små barn vil ha mindre tilknytning til nærmiljøet, mens for eldre barn vil skole og venner som regel ha større betydning.

Stortinget vedtok i forrige periode å oppheve lovens definisjon av vanlig samværsrett. SV mener at dagens lov ikke er god nok, og vi ber nå fra regjeringens partienes side Regjeringa komme tilbake med en sak om dette.

Når det gjelder meklingsordningen, er det viktig at målet for meklings skal være at avtalen legger grunnlag for et best mulig samarbeid, med barnets beste i fokus. Mange barn opplever at de kommer i en vanskelig situasjon i kon-

flikten mellom foreldrene. Det er viktig for barn at de slipper denne belastningen, og at de voksne så langt det er mulig, kommer fram til enighet om omsorg og samvær. Det er de voksnes ansvar å få til de beste løsningene for sine barn. Meklingsordningen foreslås derfor styrket og utvidet med inntil sju timer i de tilfeller hvor det er mulig å komme til enighet. Dette er bra.

Det skal tas hensyn til at barnet ikke må utsettes for overgrep i saker om foreldreansvar, fast bosted og samvær. Foreldrenes rett til samvær med barna skal ikke gå på bekostning av barnets beste. Det er i den sammenheng en svært viktig oppgave for domstolene å avdekke påstander om vold og overgrep som ikke er holdbare. Falske beskyldninger for retten vil kunne medføre straffeansvar, og i tillegg slå negativt ut i forhold til mulighetene for å vinne fram i en barnefordelingssak. Dersom samvær ikke er til barnets beste, skal det ikke være samvær. I disse sakene er høring av barnet viktig, og det er viktig at de som hører barnet, har god barnefaglig kompetanse. Her ser vi fram til at vi nå skal etablere et Barnas Hus i Norge, som antagelig vil øke kompetansen når det gjelder det å høre barn.

Forslaget om at en forelder som ikke har hatt foreldreansvar og er siktet eller tiltalt for å ha drept den andre forelderen, ikke automatisk skal få foreldreansvar, er viktig, og det støttes av hele komiteen.

Sosialistisk Venstreparti mener at det er bra at det innføres en ordning når det gjelder tilbakebetaling av bidrag, som innebærer at man sikrer mot verdifallet i pengeverdien fra bidraget første gang ble betalt og til det blir tilbakebetalt. Det har vært en stor belastning både økonomisk og psykisk for mange menn å bli feildømt som fedre. Dette vil heldigvis ikke skje i samme grad i framtida, etter at vi har endret lovverket når det gjelder DNA-testing.

Erling Sande (Sp) [11:21:59]: Born og unge er den viktigaste ressursen vi har i samfunnet. Tilhøva i heimen og i nærmiljøet er viktige for borna sin trivsel, tryggleik og utvikling, og det er viktig at lovgjevinga som vedgår born, har eit tydeleg fokus på borna sitt beste.

Vi debatterer i dag lovendringsar som er viktige både for born og mange foreldre. Mellom anna handsamar vi lovendringsar som vil gje born eit sterkare vern mot overgrep. Det er eit område som vi òg må ha eit sterkt fokus på i det politiske arbeidet framover.

Samlivsbrot kan vere ein vanskeleg og vond prosess, og då er det overordna viktig å ha eit regelverk som set borna sitt beste i fokus. Gode meklarordningar er ein god reiskap for å dempe konfliktnivået og for å sikre gode løysingar både for born og foreldre. Vi styrkjer i dag denne ordninga, og det er gledeleg. I dei aller fleste tilfella der foreldre skil lag, er det best for borna å ha god kontakt med begge foreldra. Korleis denne kontakten skal organiserast, er det opp til foreldra å avgjere. Om foreldra ikkje blir samde, er samværet ei sak for rettsvesenet, og då er det viktig at lovverket legg opp til at begge foreldra har ansvar og omsorg for borna òg etter samlivsbrot.

Eg registrerte at representanten Tørresdal frå Kristeleg Folkeparti sa i innlegget sitt at samværsnorma bør vere å oppfatte som eit minimumsamvær. Intensjonen til Kriste-

leg Folkeparti er sikkert god, men ofte gjev ikkje samværsnormer noko godt svar på korleis samvær skal organiserast. Ein av grunnane til det kan t.d. vere lange avstandar.

I motsett tilfelle kan norma liggje som eit hinder og avgrense samvær der ein av foreldra ønskjer meir samvær eller samvær organisert på ein annan måte. Derfor er det viktig og rett å ha ei vurdering av samværsnorma på nytt.

Vi har opplevd at dette saksfeltet vekker stort engasjement og sterke kjensler. Derfor er det gledeleg at komiteen stort sett står samla om dei endringane som vi i dag handsamar.

Statsråd Karita Bekkemellem [11:24:39]: Forslagene til endringer som behandles i dag, vil innebære at barneloven blir mye mer tilpasset det samfunnet vi lever i.

Som barne- og likestillingsminister ønsker jeg å arbeide for et mer likestilt foreldreskap. Det aller beste er selvsagt om hensynet til barnets beste og begge foreldrenes behov for mest mulig kontakt med barnet kan kombineres. Mitt utgangspunkt er at barnet som hovedregel bør ha kontakt med begge foreldrene også etter et samlivsbrudd. Dersom dette ikke er forenelig med barnets beste, skal selvsagt hensynet til barnet komme først.

Det er ingen politisk uenighet om at det er bra at fedre tar mer ansvar og omsorg for egne barn etter et samlivsbrudd. Når foreldrene ikke bor sammen, er det viktig at en greier å samarbeide, og at begge fungerer som omsorgspersoner for barna de har sammen. Vi ser en samfunnsutvikling der menn i større grad ønsker mer samvær. Det er bra! Erfaringene viser at foreldre som har samarbeidet godt og delt på omsorgsoppgavene før et samlivsbrudd, også er flinkere til å samarbeide etterpå. Dette bidrar til at færre konflikter havner i rettsystemet. I den forbindelse er jeg glad for at flertallet i komiteen så klart påpeker behovet for å vurdere å endre samværsnormen slik at barnets samvær med begge foreldrene blir mer likt fordelt. Jeg er glad for at en samlet komite løfter fram barnets tilknytning til nærmiljøet som et viktig vurderingstema når barnets beste skal vurderes i disse sakene. Det er viktig å understreke det som flere av representantene har vært inne på, at dette er noe annet enn et flytteforbud.

Et virkemiddel for å løse konflikter er at alle foreldre som flytter fra hverandre, har plikt til å møte til mekling. I proposisjonen er det foreslått å utvide tvungen mekling til også å gjelde samboere, samtidig som meklingsordningen gjøres mer målrettet. Jeg har tro på at dette forslaget vil hjelpe foreldre til lettere å komme fram til avtaler om barna og hindre at konflikten utvikler seg.

Det er tilfeller hvor det ikke er bra for barn å ha kontakt med den ene av foreldrene, eller hvor kontakten må begrenses. Vold og overgrep i familien er et samfunnsproblem, og både representanten Tørresdal og representanten Knudsen var inne på dette i sine innlegg. Vi vet at dette medfører store skadevirkninger for barn. Loven vil nå gi barna bedre beskyttelse i disse sakene når det gjelder foreldreansvar, fast bosted og samvær. La det være klart: I slike situasjoner skal beskyttelse av barnet løftes fram som det viktigste. Også når det gjelder tilfeller hvor den

ene forelderen kan ha drept den andre, inneholder proposisjonen endringer som vil ivareta barnet bedre enn i dag, og som vil bidra til å unngå situasjoner som oppleves som støtende for de pårørende. Jeg er glad for at Odelstinget slutter seg til disse endringene, som vil bidra til å styrke barnets rettssikkerhet i vanskelige saker. Jeg vil også understreke at disse tiltakene omhandler de særlige situasjonene der barnet er utsatt for risiko for overgrep, og endrer ikke det grunnleggende utgangspunktet om at det normalt er av stor verdi for barnet å ha kontakt med begge foreldrene også når disse lever hver for seg.

Det er viktig at foreldrene kan samarbeide godt og dele på omsorgen for barna sine, enten de lever i en tradisjonell kjernefamilie eller på annen måte. Vi må som samfunn bli flinkere til å bistå de foreldrene som gjennom sin egen konflikt gjør situasjonen ekstra vanskelig for barna. Da må vi lykkes i å få foreldre til å akseptere at en person en opplever som en dårlig samlivspartner, allikevel kan være en god forelder. Barnet og begge foreldrene må oppleve at de blir tatt på alvor i disse vanskelige sakene. Jeg tror at de lovendringene Odelstinget behandler i dag, er et skritt i riktig retning, og at de vil bidra til at barneloven blir mer tilpasset det mangfoldet av familietyper som det norske samfunnet består av.

Jeg har helt til slutt lyst til å si at når det gjelder de ni forslagene som er fremmet fra Fremskrittspartiet, vil jeg se nøye på dem når vi går inn og ser på en evaluering av barneloven.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Presidenten gjør oppmerksom på at ut fra nye retningslinjer tas replikkene fra talerstolene nede i salen.

Ulf Erik Knudsen (FrP) [11:29:37]: Jeg takker for den påminningen.

Fremskrittspartiet mener, som det fremgikk av mitt hovedinnlegg, at den mest hensiktsmessige løsningen i barnefordelingssaker er delt omsorg. Det er mange land som har sett på denne løsningen.

Nå registrerte jeg av innlegget til representanten Olemic Thommessen fra Høyre at dette både var vanskelig å få til og noe som kanskje nesten var umulig. Det er vel ikke noe nytt at Høyre er et konservativt parti som har vanskelig med nytenkning. Jeg oppfatter at statsråden er atskillig mer åpen for å tenke nytt, og også opptatt av likestilling mellom mor og far.

Mitt spørsmål til statsråden er da: Vil delt omsorg være en del av den utredningsprosessen som hun skisserte til slutt i sitt innlegg?

Statsråd Karita Bekkemellem [11:30:26]: Først har jeg lyst til å si at utgangspunktet for en gjennomgang av barneloven vil være barnets beste. Som aktiv kvinnepolitiker gjennom svært mange år har jeg jobbet for at papprollen skal bli mye mer tydelig, og at pappas rettigheter skal være mye klarere. Det har man ment når man har bodd sammen i et fellesskap. Derfor går Regjeringen nå også inn for å få til en utvidelse av pappakvoten på 10 uker. Det er selvfølgelig også naturlig at pappa får mulig-

heten til å få samvær med barnet sitt etter at et samlivsbrudd er et faktum. Samtidig vet vi at de politiske skillene går på kryss og tvers i alle partier. Vi er nødt til å ha en gjennomgang av saken. Jeg kan ikke forskuttere i dag hva som vil være Regjeringens endelige beslutning, men jeg kan love at statsråden tar dette på alvor. Jeg vil belyse alle sidene av det, og jeg ser også at mange av de forslagene som Fremskrittspartiet har lagt fram i dag, er det verd å gå inn i og vurdere på en seriøs og ordentlig måte fra Regjeringens side.

Olemic Thommessen (H) [11:31:38]: Man bør lytte til dem som er bærere av de lange linjer, særlig når det dreier seg om barn, for her er det de lange linjer som teller.

Så til dette med samværsnormen. Statsråden har jo i pressen også gitt signaler om at hun gjerne ser dagens ordning endret. Nå ser vi av merknadene og hører av de rødgrønne partiene at man ønsker dette vurdert og utredet. I hvilken grad – hvis det går an å stille spørsmålet slik – har man tatt stilling til dette? Statsråden har i pressen tatt stilling til det, slik jeg har sett det. Jeg vil gjerne høre om hun her kan bekrefte at det faktisk er slik at vi nå skal forberede oss på at delt omsorg blir hovedregelen når saken blir fremlagt. Når kan vi i så fall forvente at en slik sak fremlegges?

Statsråd Karita Bekkemellem [11:32:47]: Som jeg sa i mitt forrige svar, har vi nå startet jobben med å gå gjennom barneloven. Vi tar på alvor det svært entydige signalet som Stortinget gir i dag i forhold til samværsnorm. Det vil Regjeringen komme til å følge opp og gjøre et stykke arbeid på. Men jeg ber om forståelse for at i denne saken er det tunge, alvorlige avveininger vi er nødt til å gjøre, og dem tar vi på alvor. Jeg mener også at disse spørsmålene er meget kompliserte å forholde seg til politisk, fordi dette handler om det mest intime og følsomme i menneskenes liv. Barna er det kjæreste en har, og når det da blir konflikt og kamp om barna, er det helt naturlig at dette er vanskelig for mange. Derfor skal vi også gå inn i saken med fullt alvor. Jeg kan ikke i dag kvittere ut hva det endelige utfallet av Regjeringens arbeid blir, men jeg vil bare vise til det svaret som jeg gav til representanten Knudsen i stad.

Trine Skei Grande (V) [11:33:53]: Jeg vil gjerne stille statsråden to spørsmål. Det ene er et ja/nei-spørsmål, så det regner jeg med å kunne få avklart. Det har vært reist en litt underlig debatt om en enstemmig merknad fra komiteen om vektleggingen av bosted. Derfor vil jeg bare spørre om statsråden kan bekrefte at hun er enig i Gunn Karin Gjuls definisjon av den merknaden, når hun skal sette dette i verk.

Så til det andre spørsmålet. Det er klart at regjeringspartienes merknad om mer lik behandling av foreldre med hensyn til tildeling av tid, har skapt noe uklarhet. Jeg skjønner at statsråden ikke kan foregripe saken, men når det gjelder den merknaden som Venstre og Fremskrittspartiet står sammen om, om at foreldrene må behandles mer likt, vil jeg gjerne få bekreftet at det er en verdi som

statsråden deler, for det er klart at barnelovgivningen må forandre seg hele tiden etter hvert som samfunnets normer forandrer seg.

Statsråd Karita Bekkemellem [11:35:01]: På spørsmål nr. 1 kan jeg si et klart ja. Jeg støtter fullt og helt det representanten Gjøl har uttalt i det offentlige rom på dette punktet. Når det gjelder spørsmål nr. 2, om mer lik fordeling av tiden, er det ikke noe uenighet på den biten. Både gjennom innlegg i salen og i tidligere svar har jeg uttalt at det er klart at vi er nødt til å få mer likeverdig behandling av foreldreskapet.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Ulf Erik Knudsen (FrP) [11:35:56]: Så langt i debatten har det vært lite om de feildømte fedre. Som jeg også sa i mitt hovedinnlegg, synes det klart at det er mange farskap som er blitt feil fastsatt, og det er enkelte som da hevder at 10 pst. av den norske befolkning kan være registrert med feil far.

Staten som lovgiver og dømmende makt har hele tiden hatt et overordnet ansvar for fastsettelse av farskap i Norge. Ut fra en del av sakene synes det som om det at farskapet ble riktig fastsatt, ikke var så sentralt for myndighetene; det var viktigere å finne en betalingsdyktig far. Dette sammen med at mor var den part som retten ofte hadde størst tiltro til, medførte mange feil.

Fremskrittspartiet er svært glad for at Stortinget vedtok de endringene i barneloven som trådte i kraft 1. april 2003, som gav alle parter i en farskapssak muligheten til å forlange saken gjenopptatt og avklart ved DNA-testing. Dette var et forslag fra Fremskrittspartiet som vi gjentatte ganger hadde fremmet i Stortinget. Konsekvensene av lovgivningen er at mange feilaktige farskap er blitt avdekket. Så langt får en feildømt far imidlertid bare tilbakebetalt de penger han har innbetalt i barnebidrag krone mot krone. Mange feildømte fedre har hatt andre store økonomiske utlegg samt pådratt seg betydelige psykiske belastninger. Staten har frarøvet mange menn penger på feilaktig grunnlag, og da må det i det minste gis en økonomisk kompensasjon i form av renter eller indeksregulering. Det bør også kunne gis dekning for andre økonomiske utlegg, slik som utgifter til rettsbehandling.

Fremskrittspartiet støtter kravet fra Støttegruppen for Feildømte Fedre om at de som har fått varige men, bør få erstatning. Vi synes nå at det er på tide med rettferdighet for de feildømte fedre.

En annen side ved denne saken er at et feilaktig farskap også gir grunnlag for at arv blir tildelt personer som i utgangspunktet ikke burde ha krav på det, og mange får ikke den arven de har krav på. Dette bør også endres.

Olemic Thommessen (H) [11:38:40]: Jeg gleder meg over at statsråden i sitt svar i replikkordskiftet ikke var endelig og bastant i spørsmålet om samværsnorm. Men jeg har jo også merket meg det majoritetten i denne

salen mener, og vi kan vel slik sett ha en forventning. Jeg har bare lyst til å gi statsråden noen ord med på veien i det arbeidet.

Det er jo slik at barn skal høres. Det er et viktig prinsipp. Barn skal høres – og ikke bare høres på, de skal lyttes til, og man skal gjøre som de sier. Det er også sagt så riktig fra representanten May Hansen at det er de voksnes ansvar å få til de beste løsningene for sine barn. Da vil jeg gjerne bringe videre en replikk hentet fra baksetet i bilen mens man satt og lyttet til et program hvor dette temaet ble drøftet, og hvor det var spørsmål om barn som reiste hit og dit. Så kom replikken: Kanskje hadde det vært like fint hvis det var mammaene og pappaene som måtte reise? Det kan kanskje være til ettertanke, for når vi diskuterer ting der vi selv har – skal jeg si – skjorten på, er det ikke alltid like lett å skille ut hvilke hensyn som egentlig er til barnets beste.

Også når man inntar pådriverrollen i en likestillingsdebatt, tror jeg kanskje at man skal tenke seg litt om – om likestilling alltid nødvendigvis er til barnets beste. Hvis man ser de to hensynsgrunnlagene isolert, er det kanskje ikke slik. Noen ganger tror jeg kanskje også at man skal tenke: Hvilke hensyn er nå til syvende og sist viktigst? Er hensynet til å være pådriver når det gjelder likestilling, f.eks., eller – for å ta en arena som tilhører min politiske banehalvdel – valgfrihet, alltid avveid mot hensynet til barnets beste?

På mange områder vil det være sammenfall. Det ene vil ikke stå i motstrid til det andre. Men jeg tror nok allikevel at når vi kommer til spørsmålet om å bo i bag: Hvor mange av oss voksne ville se lyst på livet hvis vi skulle flytte fra den ene adressen til den andre, den ene uken etter den andre? Men det er vårt ansvar å finne den beste løsningen, og det er barnets beste som er det viktigste. Så la nå det henge igjen om kanskje mammaene og pappaene like gjerne kunne flytte på seg.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1. (Votering, se side 160)

S a k n r . 2

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om lov om endringer i folketrygdloven og enkelte andre lover (endringer i regelverket for ytelser ved svangerskap, fødsel og adopsjon) (Innst. O. nr. 34 (2005-2006), jf. Ot.prp. nr. 12 (2005-2006) og Ot.prp. nr. 104 (2004-2005))

Presidenten: Etter ønske fra familie- og kulturkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte innenfor den fordelte taletid på inntil fem replikker etter statsrådets innlegg.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

May Hansen (SV) [11:43:05] (ordfører for saken): Vi behandler i dag lov om endringer i regelverket for ytelser ved svangerskap, fødsel og adopsjon. Jeg er som saksordfører glad for at enigheten er så stor i komiteen. Endringene vil gi lovverket en forenkling, og det vil gi foreldrene større fleksibilitet. Jeg vil også takke komiteen for godt arbeid.

Komiteen understreker i merknadene viktigheten av forenklingen i regelverket for ytelser ved svangerskap, fødsel og adopsjon. Endringene vil gi foreldrene utvidete, mer fleksible og tilrettelagte ytelser, og det vil bli et forenklet regelverk, som er lettere tilgjengelig for foreldrene samtidig som det blir enklere å praktisere for trykdeetaten. I tillegg vil det som sagt øke familiens valgfrihet.

Komiteen mener også at det er et godt forslag å innføre begrepet foreldrepenger til erstatning for begrepene fødselspenger og adopsjonspenger, da det er den samme ytelsen det handler om.

Jeg vil som saksordfører og som jordmor understreke viktigheten av at vi endrer loven slik at svangerskapspenger nå skal gi rett til feriepenger. Ingvild Vaggen Malvik og undertegnede foreslo dette i forrige stortingsperiode. Dagens regler gjør at kvinnen kommer dårligere ut økonomisk hvis hun tar ut svangerskapspenger enn hvis hun er sykmeldt i svangerskapet. Så lenge svangerskapspenger ikke har gitt opptjening til ferie, har mange kvinner ønsket seg sykmelding. Dette er uheldig, da kvinnen ikke er syk. Dette slår også uheldig ut på sykepengestatistikken for kvinner. Grunnen til at kvinnen ikke kan jobbe i svangerskapet, er at barnet kan ta skade av at hun er i arbeid.

Det er også viktig at det stimuleres til økt bruk av svangerskapspenger, slik at fosteret ikke utsettes for skadelig påvirkning i svangerskapet. Ordningen gjelder for kvinner som arbeider i et miljø som er en risiko for fosterets utvikling, og hvor det ikke er mulig å omplassere kvinnen. Dette vil også øke presset på arbeidsgivere for å prøve å omplassere kvinner i svangerskapet.

Regjeringspartiene går imot forslaget om å gi rett til uttak av fedrekvote i de første seks ukene etter fødselen. Vi foreslår at dagens praksis opprettholdes. Her er det uenighet i komiteen. Når man åpner for samtidig uttak for mor og far, vil den samlede stønadperioden bli forkortet. Dette er ikke ønskelig når en ser på barnets behov. Det er viktig i et familie- og likestillingsperspektiv å gi begge foreldrene rett og mulighet til å være hjemme og yte omsorg for sine barn det første leveåret.

Hvis mor trenger hjelp på grunn av sykdom etter fødselen, kan hun sykmeldes, og far kan ta ut permisjon. Dette er ivaretatt i eksisterende lovverk og i forslag til nytt lovverk. Jeg vil understreke at fedrekvoten ble innført for at fedre skulle ta mer aktivt del i omsorgen i barnets første leveår. Det er viktig at far stimuleres til å være hjemme med barnet alene og ta hovedomsorgen.

Komiteen støtter at dagens unntaksadgang for fedrekvote begrenses slik at det bare skal være adgang til å gi dispensasjon fra fedrekvoten når far er forhindret fra å ta omsorg for barnet på grunn av sykdom eller skade. Det er

også bra at man åpner for at fedrekvoten kan fordeles over en lengre periode og mer fleksibelt.

Vi er også glad for at det nå innføres en mer fleksibel ordning med gradert uttak av foreldrepenger, noe som vil gjøre det enklere å kombinere arbeid og barneomsorg i barnets første leveår. Målet er at ordningen skal fungere som et likestillingspolitisk tiltak og være attraktivt for fedre. Målsettingen er at regelverket skal bidra til økt fedreuttak. Dette vil medføre at arbeidsgivere vil måtte være mer fleksible og forholde seg til at også menn har omsorg for barn.

Så vil jeg påpeke at det ved en inkurie er kommet inn to feil i innstillingen. På side 5, midt på siden under § 14-10, står det «se § 14-9 annet ledd»; der skal det stå «se § 14-9 fjerde ledd». Det samme gjelder på side 8. Under § 14-10, på slutten av første ledd, står det «se § 14-9 annet ledd»; der skal det stå «se § 14-9 fjerde ledd».

Presidenten: Det skal bli rettet opp.

Gunn Karin Gjøl (A) [11:48:33]: Jeg synes det er viktig å understreke at den ordningen vi i dag diskuterer, er en av verdens beste svangerskapspermisjonsordninger. Denne ordningen er veldig viktig for å sikre kvinners yrkesdeltakelse, det er en ordning som bidrar til at Norge er på europatoppen når det gjelder fødselstall, og den bidrar til at norske barn får veldig gode kår under sitt første leveår.

De endringene vi i dag gjør i lovverket for fødselspenger, er moderniseringer og forenklinger. For det første endrer vi navnet på ordningen fra fødsels- og adopsjonspenger til foreldrepenger. Det kan se ut som en ubetydelig endring, men det er ikke det, for det gir et klart og tydelig signal om at disse pengene ikke bare er mors penger, men foreldrenes penger. Mitt håp er at dette, sammen med de andre endringene vi nå gjør, skal bidra til at far får ta ut en større del av fødselspermisjonen.

Vi vet at over 90 pst. av fedrene i dag tar ut fedrekvoten på fem uker, men det er dessverre et sørgelig faktum at det er en veldig liten andel av fedrene som tar ut noe mer enn disse fem ukene. Jeg tror at både mor og barn er tjent med at far tar ut en større del av permisjonen. Barnet har behov for å bli godt kjent med og få nær tilknytning til begge foreldrene. Først når far får lov til å være alene sammen med barnet og har ansvaret alene, får han en virkelig nær tilknytning til barnet sitt. Men også mor er tjent med at far tar en større del av permisjonen. Dette fører til mer likestilling på hjemmebane og at fedre tar et større ansvar når begge er tilbake i jobb og tidsklemma tar over.

Tidskontoordningen blir nå foreslått forenklet. Ordningen med graderte fødselspenger og tidskontoordningen blir foreslått slått sammen og forenklet. Dagens tidskontoordning ble innført i 1994, men den har dessverre vært veldig lite brukt, til tross for at det er en fantastisk god ordning. Årsaken er at ordningen har vært både stivbeint og komplisert. Men nå legges det opp til at foreldrepenge-ene kan tas ut veldig fleksibelt gjennom – kall det hva man vil – den nye tidskontoordningen eller graderte fødselspenger. Det eneste unntaket som settes, er at tre uker før

fødselen og seks uker etter fødselen ikke kan tas ut fleksibelt. Det åpnes nå for at foreldrene i større grad kan kombinere det å være hjemme med et nyfødt barn og det å jobbe. På denne måten kan man også ta ut permisjon over lengre tid og helt fram til barnets tredje leveår.

På ett område er det uenighet i komiteen. Flertallet, Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet, støtter ikke forslaget om at fedrekvoten skal kunne tas ut i de seks første ukene etter fødselen, på samme tid som mor er hjemme. Meningen med fedrekvoten er at far skal få tid alene sammen med barnet sitt. Det får han ikke om permisjonen tas ut de seks første ukene, når mor er hjemme på permisjon likevel. Målet må være at far skal ta ut mer permisjon og få mer tid alene sammen med barnet. Dette er et forslag som kan føre i motsatt retning. Et annet moment er at arbeidsmiljøloven gir alle nybakte fedre rett til permisjon uten lønn de to første ukene etter fødselen. Alle ansatte i offentlig sektor får lønn i denne permisjonstida, mens det i privat sektor er store variasjoner. Dersom pappakvoten kan tas ut de seks første ukene, er Arbeiderpartiet redd for at det vil ødelegge mulighetene for å vinne fram overfor de arbeidsgiverne som ikke gir lønn under permisjon.

Alt i alt vil de endringene vi foretar i dag, bidra til at vi får en mer moderne og fleksibel fødselspermisjonsordning, som allerede i dag er den beste i verden.

Ulf Erik Knudsen (FrP) [11:53:21]: Vi oppfatter at denne saken i stor grad dreier seg om tekniske endringer samt noen små forbedringer av ordningen. Dette gir vi vår tilslutning til, med noen merknader, noen forbehold og noen endringsforslag.

Som det fremgår av våre merknader, hadde vi ønsket at mer av styringen av dette hadde vært opp til foreldrene, bl.a. ved at man kunne ta ut foreldrekvoten de første seks ukene. Vi mener at foreldrene selv må velge når og hvordan de vil ta ut sine respektive kvoter, og at politikerne må være mindre ivrig etter å styre. Samtidig vil vi uttrykke bekymring for at en utvidelse av rettigheter skal bli en ny byrde å bære for arbeidsgiverne. Det er fra før av tøft nok å være arbeidsgiver i Norge, og det blir ikke akkurat lettere med en rød-grønn regjering.

Med dette vil jeg ta opp det forslaget som Fremskrittspartiet er med på i innstillingen.

R u n e J . S k j æ l a a e n hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Representanten Ulf Erik Knudsen har tatt opp det forslaget han refererte til.

Olemic Thommessen (H) [11:54:50]: Innfallsvinkelen på mye av det vi tar opp i denne saken, er forenkling av regelverk og bedre ytelser, og det er gode prinsipper når man skal behandle lover. Sånn sett er det gjennomgående mye bra i dette.

Det er riktig som representanten Gjøl sier, at nesten det eneste – men ikke riktig det eneste – partiene er uenige om, er i hvilken grad nybakte foreldre skal ha full valgmulighet med hensyn til hvordan fedrekvoten skal tas ut. Høyre står

på det å opprettholde Bondevik-regjeringens forslag om at fedrekvoten skal kunne tas ut også innenfor rammen av de første seks ukene, dersom foreldrene ønsker det.

Når jeg hører på argumentasjonen til May Hansen om at det er nødvendig for fedre å være alene med barnet for liksom å greie å få det til, er det et fedresyn som jeg virkelig må si at jeg nesten fornærmes av. Vi er ikke på 1960-tallet lenger, heller ikke på 1970-tallet. En gang var det slik at fedre ble litt flakkende i blikket og svette og varme hvis de skulle skifte bleie. Sånn er det ikke lenger. Fedre av i dag ønsker faktisk å ha det beste forhold til sine barn. Fedre av i dag forholder seg til barn like selvfølgelig som mødre gjør det. Jeg er helt overbevist om at de aller, aller fleste fedre vil klare å finne ut hvordan man best innenfor hver familie finner gode rammer de første ukene etter at det store har skjedd at man har fått et barn. Når man anfører at barnets opplevelse av dette, altså barnets beste, tilsier at foreldrene absolutt skal være hver for seg, må jeg også undres: Hvilken spørreundersøkelse har man gjort blant nyfødte barn for å finne ut akkurat hvordan barnet opplever det om det er den ene eller andre forelderen som er til stede? Oppriktig talt, alle som har barn, vet at dette er sludder.

De første ukene etter at et barn er født, handler det om å skape ro og harmoni, en god følelse i huset, en god vibrasjon rundt det lille barnet som er der. Det handler om å gi rom for den varmende opplevelsen det er for alle parter å annamme den opplevelsen det er å få barn, og gjøre den til sin egen. Ingen skal komme og fortelle meg at en skal kunne lage en norm for at det å oppleve dette hver for seg, nødvendigvis er bedre enn å oppleve det sammen. Det synes jeg i så fall er en ganske arrogant tilnærming med tanke på alle de foreldrene dette gjelder.

Jeg vil komme litt tilbake til temaet i forrige sak. Når pådriverrollen i likestillingsarbeid, eller når det gjelder andre viktige temaer, veies opp mot barnets beste, eller i denne sammenheng er det kanskje like godt å si familiens beste, når er hva viktigst? Det må jeg si denne saken virkelig illustrerer. Dette smaker av vikarierende motiver, der likestillingshensynet nok er tillagt en betydelig vekt, for ikke å si en atskillig større vekt enn spørsmålet om barnets og familiens beste. Dette er uttrykk for en formynnerholdning der flertallet i denne salen mener at man skal ha en tilnærming til hvordan mennesker også i de aller, aller næreste og vareste relasjoner skal innrette sine liv. Dette lover meget dårlig for familiepolitikken fremover.

Et annet tema som også Høyre er opptatt av, er de selvstendig næringsdrivendes interesser. Ved denne korsvei aksepterer vi den innstramningen det er at det i regelverket for fedrekvoten når det gjelder selvstendig næringsdrivende, foreslås unntak bare ved sykdom. Vi tar til etterretning at arbeidet i forhold til de selvstendig næringsdrivendes situasjon når man har nyfødte, er noe vi kommer tilbake til. Vi håper at også det hensynet som vi her er innom, vil bli ivaretatt i den sammenheng.

Björg Tørresdal (KrF) [12:00:20]: Foreldrene har hovedansvaret for barns oppvekst, og det er viktig at samfunnet legger best mulig til rette for at de kan følge opp

det ansvaret på en god måte. Hva det vil si, varierer fra familie til familie. Familier er forskjellige og har ulike behov. For å sikre barna best mulig oppvekstvilkår er det viktig med en fleksibel familiepolitikk.

Forslagene i Ot.prp. nr. 12 vil gi familier et enklere og mer brukervennlig regelverk for ytelser ved svangerskap, fødsel og adopsjon. Dette er en forenkling som har vært sterkt etterspurt, og jeg er glad for at den nye regjeringen valgte å slutte seg til forslaget som ble fremmet av regjeringen Bondevik II.

Departementet foreslår at ytelser ved fødsel og adopsjon skal gis betegnelsen foreldrepenger, og ikke hete fødselspenger og adopsjonspenger, som mange har vært inne på i dag. Fokuset rettes mot foreldreskapet uavhengig av om det dreier seg om biologiske foreldre eller adoptivforeldre, og det er bra. Betegnelsen foreldrepenger understreker at ytelsen er ment for både far og mor. Den språklige endringen tydeliggjør at far og mor er likeverdige omsorgspersoner for barnet.

Forslaget innebærer at tidskontoordningen opphører, til fordel for mer fleksible og enklere regler for gradert uttak av foreldrepenger i kombinasjon med delvis arbeid. Formålet er å gjøre det lettere å ta ut foreldrepenger over et lengre tidsrom, i samsvar med en skriftlig avtale om delvis arbeid. Uttaket må være gjennomført innen tre år etter fødselen eller omsorgsovertakelsen.

Med den nye ordningen kan foreldre f.eks. velge å jobbe en dag i uken og i tillegg få fødselspenger. For andre kan det passe bedre å jobbe flere dager i uken og dermed strekke permisjonen over lengre tid. I den nye ordningen skal redusert arbeidstid avtales med arbeidsgiver. Det gir mulighet for individuell tilpasning, noe som kommer både arbeidstaker og arbeidsgiver til gode.

Norge er på topp i klassen når det gjelder å legge forholdene til rette for nybakte mødre. Men det må ikke bli en hvilepute. Samfunnet har lagt vekt på at begge foreldre skal kunne være i jobb og kombinere arbeid og familieliv. Hovedintensjonene med forslaget er at foreldrene skal kunne kombinere arbeid og omsorg slik de selv ønsker det, i dialog med arbeidsgiver.

Så til punktet det er noe uenighet om i komiteen. Departementet foreslår å gi adgang til å ta ut fedrekvoten i løpet av de første seks ukene etter fødselen eller omsorgsovertakelsen. Omsorgsbehovet vil ofte kunne være ekstra stort i de første ukene, og forslaget gir foreldre som ønsker det, mulighet til å være hjemme samtidig, med foreldrepenger, i denne perioden. Det kan være et økt behov for omsorg uten at det ligger en sykemelding til grunn. Kristelig Folkeparti mener at det er ønskelig at så mange fedre som mulig bruker denne permisjonen alene, men vi ønsker at det skal være en fleksibilitet og en åpning for at enkelte familier kan vurdere omsorgsbehovet slik at de tar permisjon samtidig i begynnelsen. Her må en se på dette som en fleksibel familiepolitikk, men Kristelig Folkeparti vil gjerne støtte intensjonen om at far som får være alene med barn, knytter viktige bånd med barnet til senere i oppveksten. Det er ikke et enten-eller, men det er både en fleksibilitet og en understreking av behovet for at far skal ha mer tid med barnet når det er nyfødt.

Det foreslås samtidig å begrense unntaksadgangen for fedrekvoten til bare å gjelde tilfeller der far er forhindret fra å ta omsorg for barnet på grunn av sykdom, og dette er bra. Denne regelendringen synliggjør at foreldreskap er like forpliktende enten du er far eller mor.

Departementet foreslår for øvrig å gi rett til feriepenger av svangerskapspenger. I dag gir svangerskapspenger ikke opptjening til feriepenger, og det foreslås at svangerskapspenger skal gi rett til feriepenger tilsvarende hva som gjelder for sykepenger. Slik dagens regler er, kommer kvinnen dårligere ut økonomisk hvis hun har svangerskapspenger, enn om hun har sykepenger under graviditeten, slik mange har vært inne på i dag. Ordningen med svangerskapspenger er viktig for friske gravide kvinner som arbeider i et miljø som medfører risiko for fosterets utvikling. For disse kvinnene innebærer dagens regler at de mister opptjeningsrett til feriepenger for en relativt lang periode. Det er ikke i tråd med målet om å kunne kombinere familieliv og arbeid på en god måte. Derfor er jeg glad for at vi i dag likestiller svangerskapspenger med sykepenger når det gjelder opptjening av feriepenger.

Jeg tar opp det forslag som Kristelig Folkeparti er med på i innstillingen.

Presidenten: Representanten Bjørg Tørresdal har tatt opp det forslag hun sjøl refererte til.

Erling Sande (Sp) [12:05:20]: Den forenklinga av regelverket og den auka fleksibiliteten som dagens lovendringar medfører, er omtala før i debatten. Frå Senterpartiets side vil vi understreke at det er viktig å ha eit regelverk som er enkelt å praktisere og ikkje minst framstår som lett tilgjengeleg for dei som skal bruke det.

Vi vedtek i dag endringar som lettar situasjonen for dei kvinnene som tek ut svangerskapspengar under graviditeten, ved at dette òg gjev rett til feriepengar. Det er viktig for å sikre dei kvinnene som arbeider i miljø som er ein risiko for fosteret. Lovendringa skal berge for større fleksibilitet i forhold til uttaket av foreldrepengar, og det er vi glade for.

Fedrekvoten blei innført for å sikre far meir tid i lag med barnet. Far og born skulle få tid saman, og far skulle få høve til ei meir aktiv rolle i omsorga den første tida til barnet. Den løysinga som mindretalet går inn for i dag, gjev ikkje nødvendigvis den same gevinsten. Tvert om kan ho føre til at far får ei mindre aktiv rolle i ein viktig fase av oppveksten enn det han ville fått med den ordninga som fleirtalet går inn for. Den auka fleksibiliteten som mindretalet viser til, vil dermed kunne svekkje sjølve intensjonen i ordninga.

For Senterpartiet er det òg eit sjølvstendig poeng at fedrekvoten forlengjer tidsrommet for samveret mellom foreldre og born. Mindretalets løysing vil ikkje i alle tilfelle gje den same gevinsten. Eg registrerer at dette ikkje er noko poeng som representanten Thommessen legg vekt på. Eg er òg noko overraska over at Kristeleg Folkeparti kan stille seg bak ei ordning som i mange tilfelle vil føre til at born får ein kortare periode av oppveksten sin i lag

med foreldra. Ein skulle tru partiet hadde ei målsetjing som var den motsette.

Statsråd Karita Bekkemellem [12:07:41]: Forslagene om et enklere regelverk for ytelser ved svangerskap, fødsel og adopsjon gir økt brukervennlighet og mer fleksibilitet for foreldrene og legger bedre til rette for likestilling i omsorgsansvaret mellom far og mor. Jeg er glad for at komiteen i all hovedsak har sluttet seg til disse forslagene, og at det er en så stor enighet i salen på dette punktet.

Endringen av betegnelse «fødselspenger» og «adopsjonspenger» til «foreldrepenger» understreker at ytelsen er ment å være til foreldrene, uavhengig av om det er adoptivforeldre eller biologiske foreldre. Endringen kan gi større bevissthet om at ytelsen er ment for både far og mor, og jeg håper at dette kan inspirere foreldrene til å dele stønadperioden mellom seg mer likt enn hva de faktisk gjør i dag.

Med lovendringene blir det vanskeligere å få unntak fra fedrekvoten. Dette er i samsvar med fedrekvotens formål og fedres ansvar som foreldre. Det er bare når far er for syk til å ta seg av barnet at han skal kunne overføre fedrekvoten til mor. Samtidig blir det mer fleksible regler for hvordan fedrekvoten kan tas ut, ved at fedrekvoten skal kunne inngå i en ordning med gradert uttak i kombinasjon med delvis arbeid.

Komiteens flertall har ikke sluttet seg til forslaget om at fedrekvoten skal kunne tas ut samtidig med mor de første seks ukene etter fødselen. Jeg støtter flertallets syn på dette. En slik endring sikrer at vi ikke svekker kvotens intensjon om at far gjennom det Grete Berget kalte «kjærlig tvang» skulle bruke mer tid sammen med barnet som en selvstendig omsorgsperson. Far skulle få lov til å være far på egne premisser. I de første seks ukene etter fødselen har mor plikt til å ta ut foreldrepenger. Et fedrekvotuttak i dette tidsrommet vil etter min mening gi far en mindre selvstendig rolle enn når fedrekvoten tas ut senere.

Tidskontoordningen var en viktig nyvinning da den ble innført i 1994. Bruken av tidskontoordning har imidlertid ikke vært som forventet. I 2004 var det kun 2,1 pst. av kvinnene og 1,1 pst. av mennene som benyttet seg av ordningen. Jeg håper og tror at forenklingene bedre kan imøtekomme foreldrenes behov.

Omleggingen av tidskontoordningen gir enklere og mer fleksible regler for foreldre som ønsker å begynne i deltidsarbeid før stønadperioden er over. Endringene er i samsvar med retten til delvis permisjon som er vedtatt i ny arbeidsmiljølov, og utbetaling av foreldrepenger skal nå kunne strekkes ut i tid når det er inngått skriftlig avtale med arbeidsgiver om deltidsarbeid.

Endringene gjør det også lettere å fordele et gradert uttak mellom far og mor, og det er et mål at forenklingene kan bidra til at flere fedre tar ut mer av denne kvoten.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Olemic Thommessen (H) [12:11:02]: Jeg vil gjerne rette fokus mot de selvstendig næringsdrivendes situasjon.

Det fremgår av proposisjonen at departementet har et utredningsarbeid gående når det gjelder selvstendig næringsdrivende. I denne saken blir kanskje de selvstendig næringsdrivende menn, men når det kommer til stykket, er det kanskje like viktig eller viktigere med selvstendig næringsdrivende kvinners forskjellige rettigheter knyttet til svangerskaps- og fødselssituasjonen. Jeg vil gjerne spørre statsråden hvor det arbeidet står. Jeg forutsetter at det elementet som vi har i forhold til selvstendig næringsdrivende i denne saken, også settes inn i den saken som kommer, slik at man får en helhetsløsning som er god. Hvis ikke, er det faktisk en innstramming vi er i ferd med å gjøre i dag, og det er isolert sett ikke noe spesielt gunstig utgangspunkt. Så hvor står saken? Går det an å si noe om hvor lang tid den vil ta, og vil man trekke dagens tema inn i en helhet?

Statsråd Karita Bekkemellem [12:12:16]: Det jeg kan si, er at Regjeringen er opptatt av å sikre gründere og næringsinteresser gode vilkår for å kunne kombinere yrkeskarriere og barneomsorg. Vi vet at det har vært et stort engasjement på dette feltet – fra alle partiene i salen, tror jeg – gjennom mange år. Men jeg tror også vi skal være ærlige og si at dette handler vel ikke om en stor politisk uenighet, men kanskje mer om hva vi har hatt muligheten til å legge inn i budsjettene våre. Slik sett har jo Olemic Thommessens parti, Høyre, hatt rik mulighet til å ordne opp i disse skjevhetene i de årene Høyre har sittet i Bondevik II-regjeringen. Jeg håper det er en viss forståelse for at jeg ikke kan si noe om hvordan budsjettprosessen går, men jeg vil vise til det vi sier i erklæringen. Jeg tar også veldig på alvor at det er et så samkjørt storting som i mange sammenhenger har sagt at dette må komme på plass. Så her ligger det ingen politisk uenighet, men jeg tror nok vi må være ærlige og si at det handler mer om hva vi klarer å finne plass til i de årlige budsjettene, enn om en reell uenighet.

Trine Skei Grande (V) [12:13:38]: Jeg vil gjerne stille statsråden et spørsmål. Denne saken forundrer meg egentlig litt, for jeg oppfatter statsråden som ganske nytenkende og moderne og ganske nær en sosialliberal tankegang i familiepolitikken. Men her føler jeg at man faller veldig tilbake til gammelsosialistisk tankegang om at staten skal bestemme hvordan familien skal ha det. Man lager regler ut fra en idealfamilie, men vi vet jo at familier er så utrolig forskjellige, vi vet at livsforholdene til folk er så utrolig forskjellige.

Jeg har en kamerat som har sittet og hørt på debatten, og som jeg fikk melding fra nå. Han er hjemme sammen med mor og barn og opplever det fantastiske fellesskapet som det er. Så jeg skjønner ikke hvordan en moderne, nytenkende statsråd kan være enig i at det skal være en moralsk pekefinger som skal bestemme idealfamilien. De fedrene som virkelig trenger denne utfordringen, er de som ikke tar ut noen permisjon i det hele tatt, og ikke de som ønsker å gjøre det. Et parforhold kan få store utfordringer knyttet til et barn nå, og kanskje er det rett for noen å velge å være sammen.

Statsråd Karita Bekkemellem [12:14:46]: Først har jeg lyst til å takke for komplimentet fra representanten Trine Skei Grande. Det var hyggelig.

Så har jeg lyst til å si at jeg deler faktisk veldig mange av de tankene og de verdiene som Venstre har i familiepolitikken.

Når det gjelder dette punktet – og det kan godt hende at representanten fra Venstre har rett – kan vi ikke unngå å erkjenne at vi må se på den faktiske situasjonen etter at vi fikk en tvungen pappakvote. Vi opplevde mye motstand. Vi ble møtt med samme type argumentasjon fra opposisjonen den gangen som vi hører nå, at dette er en gammelsosialistisk politikk.

I begynnelsen var det kun 4 pst. som tok ut pappakvote. I dag er det en suksess. Nesten 90 pst. velger å ta ut pappakvoten. Jeg kan godt se at det er mange familier som har stort utbytte av å være sammen om det. Intensjonen i en tvungen pappakvote har nettopp vært å få til det sterke samspillet mellom far og barn. Det mener jeg har vært svært vellykket. Vi står på det forslaget som ligger på bordet i dag (presidenten klubber).

Helt til slutt – jeg skal gi meg, men har bare lyst til å si: Hvis det skulle bli slik at familiene ordner dette på en utmerket måte, vil selvfølgelig også Arbeiderpartiet og de to andre partiene gå inn på en ny vurdering av dette. Det er ikke noe problem. Men der tror jeg vi faktisk ikke er ennå.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

May Hansen (SV) [12:16:41]: Jeg ble utfordret av representanten Olemic Thommessen – et voldsomt engasjement: Jeg hadde snakket om «barnets beste», og jeg ble tillagt en del av representanten Gunn Karin Gjuls innspill. Jeg har ikke snakket om barnets beste i denne debatten. Det gjorde jeg i forrige debatt.

Det jeg har sagt, er at da vi fikk fedrekvote, var vitsen med fedrekvote at far skulle ta ut den alene. Det var bakgrunnen for fedrekvoten. Når vi nå utvider fedrekvoten, er jo det for at familiens samlede permisjon skal bli utvidet. Det var det jeg sa. Det er ikke ønskelig at man forkorter permisjonstida. Når man ser barnets behov, er det slik at barn får barnehageplass rundt ettårsalderen. Den utvidelsen vi nå gjør av fedrekvoten, betyr faktisk at familien kan dele på permisjonen og være hjemme til barnet kan få en omsorgssituasjon i barnehage.

Det er altså slik at far har rett til permisjon de første 14 dagene etter fødsel. Noen arbeidsgivere gir ikke betalt permisjon i 14 dager etter fødsel. Det synes vi er ganske betenkelig. Vi ønsker å presse arbeidsgivere til å ta det ansvaret arbeidsgivere har i forhold til fedres rett til permisjon etter fødsel. Hvis man innvilger pappakvote de første seks ukene, vil jo far miste 14 dager. Så med den utvidelsen som den forrige regjeringa gjorde, og den utvidelsen som vi har sagt vi skal fremme senere, vil de 14 dagene vi nå har gitt ekstra til far, bli spist opp.

Det er klart at dette er et likestillingspolitisk tiltak. Det har det vært hele tida. Det har vi hele tida sagt mye om, både i posisjon og i opposisjon. Men dette er jo et likestillingspolitisk tiltak for fars rettigheter. Jeg er ganske imponert over fedrene i dag som i stor grad bruker kvoten, og som i stor grad også deler på resten av foreldrepengene.

Björg Tørresdal (KrF) [12:19:31]: Kristelig Folkeparti har vært pådriver for å øke fedrekvoten. Kristelig Folkeparti har programfestet økt pappapermisjon. Det har vært et viktig familiepolitisk tiltak, ikke bare av hensyn til likestilling, men først og fremst av hensyn til barnet, av hensyn til båndet mellom far og barn og av hensyn til framtidig omsorg og god og nær kontakt mellom far og barn. Kristelig Folkeparti er ikke i tvil om at det er viktig at pappa i forhold til fedrekvoten og hele veien de første månedene får være mye sammen med sitt barn og får lov til å ta ansvar alene. Hovedhensikten er at dette skal styrke båndet til barnet for hele oppveksten.

Kristelig Folkeparti er enig i at for de aller fleste fedre og familier bør fedrekvoten forlenge permisjonen, ikke forkorte den. Men det kan noen ganger, i noen familier, være behov for å forsterke det at begge foreldrene er hjemme. Familiene er forskjellige, og det kan være noen som gjør valget å forsterke og ta ut tid samtidig, på bekostning av forlenging. Jeg har tro på at de aller fleste småbarnsfamilier synes det er godt med lang permisjon og ønsker å ta den ut slik hensikten har vært med fedrekvoten.

Fedrekvoten er først og fremst til for barnet, sekundært for familien, og familiene er forskjellige. Jeg er glad for utvidelse av fedrekvoten. Jeg har tro på – og det er det viktigste med fedrekvoten – at den legger et grunnlag for at fedre velger å være hjemme når barnet er spedbarn og har behov for at fedrene er hjemme med dem, og for at far er mer sammen med barnet i resten av oppveksten.

Gunn Karin Gjøl (A) [12:21:41]: Det var representanten Olemic Thommessens innlegg som gjorde at jeg så det nødvendig å ta ordet igjen.

Jeg registrerer at det er en betydelig meningsforskjell mellom de tidligere regjeringspartnerne Høyre og Kristelig Folkeparti i spørsmålet om fedrekvote og vektlegging av om det i det hele tatt er noe viktig at far er alene hjemme med sitt lille barn eller ikke. Har jeg oppfattet representanten Thommessen riktig, synes han faktisk ikke det er så fryktelig viktig at far er hjemme alene med barnet, at det ikke har noen betydning at far tar ut en større del av permisjonen. Da må jeg bare innrømme at jeg synes at representanten Thommessen ikke har skjønt poenget. Han har ikke skjønt hvordan moderne menn tenker. Moderne fedre, dagens unge fedre på 30 år, ønsker å ta en større del av omsorgen for sine barn. De ønsker å være mer hjemme sammen med barna sine. De ønsker faktisk at mor skal være borte når de er hjemme og tar ansvaret for barna sine. For det er faktisk sånn at vi mødre er oss sjøl lik: Så lenge vi er hjemme, tar vi over styringen og slipper ikke far til mer enn nødvendig. Sånn er det også i dag. Det er først når far får lov til å styre alene på hjemmebane, at han

virkelig får kost seg med den lille og får vist omsorg – og tar omsorg alene – for barnet.

Så stiller representanten Thommessen spørsmål ved om det er motstrid mellom likestilling og barns behov. I dette tilfellet mener jeg at det går hånd i hånd. For er det én ting som er sikkert etter vår erfaring – vi som vokste opp for 30–40 år tilbake – er det at fraværende fedre er dårlig likestillingspolitikk, og det er dårlig for barnet. Jeg håper at fedrekvoten en dag kan bli overflødiggjort. For målet må være at det ikke skal være nødvendig at vi har en fedrekvote. Målet må være at mor og far deler så mye av permisjonen mellom seg at det blir mer likedeling, slik at fedrekvoten faktisk ikke er nødvendig i lengden.

Olemic Thommessen (H) [12:24:17]: Her er det nok representanten Gjøl som ikke helt har skjønt poenget. Det er ikke slik at Høyre synes at det er uviktig at far er alene med barnet. Det er sikkert positivt at far er alene med barnet – det er bra det. Men det er faktisk ikke så viktig at vi skal bestemme det.

Når representanten Gjøl sier at moderne fedre ønsker ditt eller datt, og ønsker å være alene med barnet, tar hun munnen meget for full, for hun kan ikke tale på vegne av alle moderne fedre. Men det gjør hun i trygg forvisning om at de sosialistiske partiene i tråd med den tenkemåte som man der har, setter opp en sjablong for hva som er best, og så skal alle vær så god ønske det som passer i deres hode. Det er heldigvis ikke Høyres utgangspunkt. Høyres utgangspunkt er at den beste løsningen finnes der hvor man bestemmer selv, at de som er i situasjonen, har en mulighet til selv å bestemme.

Til representanten May Hansen vil jeg si at når jeg var så lettsindig å tillegge henne å snakke om «barnets beste», henger det litt sammen med merknadene. Der er det «barnets behov» som er tatt opp. Nå skjønner jeg at uenigheten mellom regjeringspartiene i dette tilfellet er ganske stor. Vi er vant til fra forrige periode at vi i Høyre, som regjeringsparti, ofte måtte finne oss i å svare for hva Kristelig Folkeparti og Venstre mente. Jeg skjønner at det ikke er tilfellet med dagens konstellasjon, og vi får ta til etterretning at vi må argumentere i fritt spill med hvert av de tre partiene.

Ellers synes jeg det er påfallende å merke seg at representanten Hansen er helt klar på at det ikke er barnets beste det er snakk om, dette er en likestillingssak. Det sa hun helt tydelig. Man ønsker hovedsakelig å styrke likestillingen gjennom dette virkemiddelet, og man ønsker å presse arbeidsgivere. Likestilling er viktig, og det kan sikkert være betimelig å presse arbeidsgivere, men for Høyres del er det nå en gang slik at det er barnets beste som er det overordnede hensyn som skal ligge til grunn i alle sammenhenger – og jeg mener i *alle* sammenhenger – hvor barnet er involvert. Og det nærmeste vi kan komme å vite hva som er barnets beste i denne sammenheng, er det som er familiens beste. Det er familien som er rammen om barnets liv, og da må dette gå foran, før hensynet til å presse arbeidsgivere eller fremme likestilling på mer prinsipielt grunnlag – og på mange menneskers vegne som ikke selv skal få gi uttrykk for hvordan de selv oppnår likestilling.

Det er et foreldet syn på menn som jeg tar sterkt avstand fra, og det er påfallende at det kommer nettopp fra disse hold.

Presidenten: Representanten May Hansen får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

May Hansen (SV) [12:27:42]: Det skal ikke være noen tvil i denne sal om at barnets behov og barnets beste er bakgrunnen for at vi i Sosialistisk Venstreparti mener at barn skal få lov til å være sammen med sine fedre. Angrepet på meg gjaldt at jeg hadde brukt «barnets beste» i hytt og pine i mitt innlegg. Jeg brukte ikke det uttrykket i det hele tatt, jeg sa at ut fra barnets behov mener vi at dette er viktig.

Hvis representanten Olemic Thommessen hadde vært opptatt av fedre, fedres rett, barns behov og barns beste, hadde han vært med på å presse arbeidsgivere til å gi fedre lønn de første 14 dagene etter fødsel. Det har han ikke vært inne på. Jeg har stor respekt for moderne menn, og det moderne menn forteller meg, er at de ønsker å ta et større ansvar for sine barn og ha egne rettigheter i forhold til permisjon etter fødsel. Og det er det dette handler om. Vi sier også at vi begrenser mulighetene for å overføre fedrekvoter til mor. Hvorfor går da Høyre med på det?

Presidenten: Olemic Thommessen får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Olemic Thommessen (H) [12:29:11]: Jeg tar May Hansens korrigeringer til etterretning. Det er riktig som hun sier, at i merknadene står det «barnets behov» og ikke «barnets beste». Sånn sett spiser jeg gjerne i meg det.

Men når det kommer til spørsmålet om respekt for dagens menn, merker jeg meg at den måten SV – for man må jo ta ett og ett parti nå heretter – ønsker å uttrykke respekt for dagens menn på, er å si at de ikke er modne og ikke har evne til selv å ta stilling til når de skal ta ut kvoten. Det er vanskelig å skjønne at det er en god måte å uttrykke respekt på.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2. (Votering, se side 163)

S a k n r . 3

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om lov om endringer i barnetrygdloven mv. (meldeplikt for skoler, innstramning av retten til barnetrygd under utenlandsopphold mv.) (Innst. O. nr. 33 (2005-2006), jf. Ot.prp. nr. 13 (2005-2006) og Ot.prp. nr. 106 (2004-2005))

Presidenten: Etter ønske fra familie- og kulturkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det ikke blir gitt anledning til replikker etter de enkelte innlegg, og at de som

måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Trine Skei Grande (V) [12:30:56] (ordfører for saken): Denne saken er en sak som ligger over fra Bondevik II-regjeringa, men det er bred enighet om den, noe som jeg som saksordfører er kjempeglad for. Det er en viktig sak, sjøl om den kan virke ubetydelig innad i regelverket. Det litt morsomme er at det er litt ulik begrunnelse for hvorfor den er viktig, fra de ulike partiene.

Hovedtyngden hos de fleste ligger nok både i en skolepolitisk begrunnelse og i en trygdepolitisk begrunnelse. Den trygdepolitiske begrunnelsen er først og fremst å ha et rettferdig, konsekvent system overfor alle. Det skolepolitiske står Stortinget som helhet bak, så alle partiene ønsker at opplæringsplikten blir ivaretatt, sånn at vi sikrer at alle barn får en god skolegang.

Uenigheten knyttet til argumentasjonen ligger i hvorvidt dette er et virkemiddel knyttet til tvangsekteskap. Høringsinstansene har ulik tilnærming til det. Jeg har bare lyst til å dra linjene tilbake til det første innlegget jeg holdt i dag, om virkemidler knyttet til tvangsekteskap, der jeg sa at det beste virkemiddelet mot tvangsekteskap er trygge ungdommer som er klare på sine valg. Trygge ungdommer som er klare og trygge på sine valg, er ofte også ungdommer som har fått en skolegang, en opplæring, en dannelse som gjør at de er i stand til å foreta valgene på en skikkelig måte. Sånn sett kan man si at dette er en indirekte effekt, knyttet til tvangsekteskap.

Det er en viss drøfting i saken, og høringsinstansene var også opptatt av meldeplikten som vi her pålegger skolen. Dette har jeg et personlig engasjement for, så det vil jeg gjerne bruke litt tid på. I dag er det sånn at det er veldig få systemer som egentlig registrerer barn. I dag er det sånn at barn så å si kan forsvinne fra jordas overflate uten at noen offentlige instanser legger merke til det. En del skoler, f.eks. i Oslo indre øst, som har hatt en stor andel minoritetsspråklige, altså en stor andel elever som har gått på skole i forskjellige land, for å si det enkelt, har utviklet veldig gode rutiner på dette. De har utviklet gode systemer, som også merker når ungene forsvinner, og gode varslingsrutiner, noe som komiteen også har bemerket i sine merknader. Dette er noe man bør ta med seg videre og se på om det også kan overføres til andre kommuner.

Meldeplikten kan utøves på mange forskjellige måter. Noen er redde for at dette kan rokke ved tilliten mellom skole og elev. Det avhenger fullt og helt av hvordan meldeplikten blir utøvd. For meg, som har reist mye rundt i skoleverdenen i denne byen, er det klart at f.eks. en skole som Tøyen, som følger opp sine elever ganske nøyaktig, følger opp så pass nøyaktig at det hender at læreren også banker på døra til familien og spør: Går barnet nå på skole et annet sted, eller er barnet hjemme? Det betyr at de bruker hele spekteret de har av lovgrunnlag, som er helt fram til døra.

Det er helt i orden for en lærer å banke på en dør, han kan ikke kreve å komme inn, men han har helt lovlig hjemmel for å banke på døra og spørre hvor barnet er. Og

en slik utøvelse som det man ser at man har bygd opp i de indre østlige skolene i Oslo, er en utøvelse av meldeplikten og kontrollen som jeg mener uttrykker en forsvarlig holdning til det at man faktisk forvalter barns rettigheter, og at man faktisk også har mulighet til å oppdage det den dagen barna forsvinner.

Nå er det ikke sånn at komiteen på noen måte er kritisk til at barn oppholder seg i utlandet i deler av sin oppvekst. Den flerspråklige kompetansen og den flerkulturelle kompetansen er en kompetanse vi må ivareta, den er viktig i framtidens samfunn. Jeg tror at de aller fleste barn som vokser opp i framtidens Norge, vil forholde seg til flerspråklighet og flerkulturell bakgrunn på ulike måter. Derfor er det bare en styrke. Derfor er det også viktig i denne saken å følge med og se på hvilke virkninger denne innstrammainga har på hele dette feltet, hvor det både er snakk om etnisk norske barns muligheter til å være i utlandet noen år og mulighetene for barn som har foreldre med en annen kulturell bakgrunn, til å være i utlandet noen år.

Jeg anbefaler innstillingen, som er enstemmig.

O l a v G u n n a r B a l l o hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Britt Hildeng (A) [12:36:35]: Innstillingen som foreligger, innebærer innføring av meldeplikt for skolene i forbindelse med elevens fravær fra undervisning i grunnskolen samt en innstramming av dagens regler hva gjelder utbetaling av barnetrygd dersom barnet oppholder seg i utlandet i mer enn et halvt år, mot i dag, da utbetalingen stopper etter ett år.

Arbeiderpartiet går inn for disse endringene ut fra skolepolitiske og trygdepolitiske resonneringer. For Arbeiderpartiet har skolepolitikken vært en hjørnestein i velferdsstatens utvikling. Gjennom en allmenn og demokratisk tilrettelagt skole har vi villet sikre alle like muligheter til å utvikle evner og anlegg. Vi har gjennom alle år sett det som en verdi i seg selv å utvikle fellesskapsskolen der direktørens og industriarbeiderens sønner og døtre skal møtes og sosialt integreres og på den måten være rustet til å møte samfunnet på en likeverdig måte. På denne måten har vårt skolesystem bidratt til at barn fra ulike sosiale lag har fått de samme muligheter til å være rustet til å delta i samfunnet i ulike sammenhenger.

Gjennom opplæringsplikten skal barn som vokser opp i Norge, sikres retten til en opplæring som gir dem den nødvendige ballast for likeverdig deltakelse i det norske samfunn.

Arbeiderpartiet finner det ut fra disse vurderinger bekymringsfullt at skoler rapporterer om barn som gjennom lengre utenlandsopphold uteblir fra skolen. Arbeiderpartiet finner det bekymringsfullt ikke bare ut fra et skolesynspunkt, der viktig og nødvendig undervisning går tapt, men kanskje aller mest fordi barn fratras grunnleggende rettigheter, rettigheter som nettopp skal gi dem den starten som er en forutsetning for å kunne videreutvikle evner og anlegg og således på en fullverdig måte kunne delta i samfunnet.

Formålet med barnetrygden er at den skal bidra til å dekke utgifter ved forsørgelse av barn, og nivået og omfanget er vurdert ut fra hva det koster å vokse opp i Norge, og hva fellesskapet skal bidra med i den forbindelse. Dersom barn befinner seg utenfor landets grenser, er det slik Arbeiderpartiet ser det, ikke urimelig at barnetrygden faller bort etter et halvt år.

Det er ut fra slike resonneringer – skolepolitiske og trygdepolitiske – at vi støtter forslaget om å innføre en meldeplikt for skolene ved mistanke om uteblivelse fra skolen ved langvarig utenlandsopphold. Vi finner det ikke rimelig å innføre noen meldeplikt for den videregående skole, siden opplæringsplikten begrenser seg til grunnskolen.

Jeg finner det også nødvendig å knytte et par kommentarer til noen av begrunnelsene for de endringene som ble foreslått av Bondevik-regjeringen gjennom Ot.prp. nr. 13. Vi deler de skolepolitiske og trygdepolitiske begrunnelsene som gjøres her, men vi finner ikke å kunne slutte oss til den begrunnelsen at dette skal være tiltak for å forhindre tvangsekteskap. I så måte deler vi den skepsisen som mange av høringsinstansene kommer med, og flere av deres vurderinger av at en må nærme seg dette problemet på en annen måte. Og i så måte viser vi til det viktige arbeid som statsråden holder på med for å få et reelt bilde av omfanget av tvangsgifte og på den bakgrunn komme med målrettede tiltak som skal være mer treffsikre.

Ulf Erik Knudsen (FrP) [12:41:23]: Fremskrittspartiet slutter seg til hovedtrekkene i Ot.prp. nr. 13 om lov om endringer i barnetrygdloven mv.

Som det fremgikk av debatten i Stortinget tidligere i dag, er Fremskrittspartiet svært opptatt av å forhindre tvangsekteskap. Dokument nr. 8-forslaget fra Fremskrittspartiet som forelå til behandling tidligere i dag, er bare ett av mange forslag som vi har fremmet på dette området.

Det er selvfølgelig fint at norske ungdommer kommer seg ut i verden og tar utdanning. Dette styrker oss i konkurransen i den globaliserte økonomien. Men dette gjelder i første rekke norske ungdommer som er ferdig med videregående skole, unge voksne som f.eks. tar økonomiutdanning i USA, markedsføringsutdanning i Australia eller legestudium i Tyskland. Dette er positivt for Norge som nasjon.

Det er imidlertid ikke positivt at man sender små barn på fundamentalistiske muslimskoler i innvandrereforeldres hjemland. Dette er negativt av tre grunner:

1. Det viderefører de antivestlige, udemokratiske og kvinnefiendtlige holdninger i fundamentalistisk islam.
2. Det eksponerer for tvangsekteskap.
3. Det gir dårligere forståelse av norsk språk og samfunn.

Fremskrittspartiet mener at det er åpenbart at det er viktig for minoritetsspråklige barn og unges integrering i det norske samfunnet at man deltar i undervisningen i Norge. Når man får meldeplikt for skoler til trygdekonto- ret ved fravær som kan skyldes utenlandsopphold, tror vi dette kan medvirke til at vi får stoppet noe av den negative

utviklingen med at barn blir mer eller mindre tvangssendt ut av landet. Men vi er overbevist om at dette må gjelde alle skoler hvor elevene er under 18 år, ikke bare grunnskolen, slik flertallet har lagt til grunn.

Noen av de gruppene som f.eks. er mest utsatt for tvangsekteskap, er de som er 16 og 17 år – da øker presset. Vi er dypt skuffet over at flertallet svikter disse ungdommene, hvor det kanskje er viktigst med klare og tydelige vedtak og konkret handling.

Men dette avspeiler hvordan problemer i forhold til innvandrerguppen håndteres i Norge: Det prates, det synes, det utredes, det forskes, og det kartlegges, men det handles lite eller ingenting. Man er livredd for å trække muslimske miljøer på tærne, og da blir ofte de saker som man legger opp til, et slag i luften.

Vi har merket oss at det i høringene har kommet frem at noen av høringsinstansene er bekymret for tillitsforholdet mellom hjem og skole. Tillitsforhold er helt klart en viktig faktor mellom skole og hjem, men barns trygghet og sikkerhet er viktigere for Fremskrittspartiet.

Olemic Thommessen (H) [12:44:56]: Mange gode prinsipper har vært snakket om i denne sak. Jeg tror kanskje at denne sal også må spørre seg: Hvordan forholder vi oss til instrumentell lovgivning? Vi snakker altså om en trygderegel, en trygderegel som selvsagt må gjelde for alle norske borgere, hva enten de er blonde og blåøyde eller brunøyde og mørke. Vi snakker om en regel som er godt begrunnet som trygderegel. Det trengs ikke noen andre motiver, verken noen skolepolitisk, innvandringspolitisk eller tvangsgiftepolitisk grunn, for å vedta denne bestemmelsen. Den står godt på egne ben. Jeg føler at det er litt viktig å nevne det, fordi mange av innleggene har handlet om helt andre ting, utmerkede og viktige ting, og jeg skal også snakke litt om dem. Men det er altså ikke slik at vi kan begynne å tenke oss at vi skrur sammen en trygdlov for fordi det skal tjene alle mulige andre hensyn enn det trygdepolitiske. Tingenes rekkefølge må være i orden, hvis ikke er vi på farlige veier, på meget ville veier, i tenkningen rundt lovgivning.

Høyre og jeg synes også at det rettssikkerhetsmessige i dette er viktig. Det henger sammen med at barns rettssikkerhet som sådan er et viktig tema, og vi har få sammenhenger i vårt lovverk og i vår praktiske innretning av samfunnet som, hva skal jeg si, automatisk alarmerer om barns vanskeligheter. Vi har systemer på skolene, selvfølgelig, hvor det skal gis bekymringsmeldinger – det finnes noe. Men jeg tror nok det er viktig å se sammenhengene, se på om man ikke bør gå inn og styrke barns rettssikkerhet, se hvordan dette kan gjøres bedre. Jeg synes Oslo skolenes tilnærming til dette, hvor fravær fra skole gjør at man ikke bare melder fra til trygdevesenet, men også til politiet og, jeg tror også, til barnevernet, er en god rutine. Den mistenkeliggjør ikke noen, men den gjør at de barn som trenger det, faktisk blir sett, og det er svært, svært viktig.

Vi kjenner dessverre mange eksempler på at norske barn flyttes til utlandet. Det gjelder ikke bare innvandrerbarn. Vi kjenner fra forrige stortingsperiode debatter

rundt norske barn i Spania, barn som levde under meget vanskelige omstendigheter, hvor det rundt hjelpeapparatet i Spania, norsk hjelpeapparats forhold til Spania og skolemyndighetenes muligheter for å håndtere de forskjellige skoletyper der nede i forhold til skolegang her, sannelig var et sammensurium av vanskeligheter, som jeg ikke er så sikker på om vi kom helt til bunns i. Det er i mine øyne like viktig som de mer innvandringspolitiske temaene som har vært brukt som begrunnelse for det vi nå snakker om.

Jeg er også enig i at det å gå på skole i Norge er en viktig integreringsarena, og vi skal arbeide for å styrke det. Slik sett er det en positiv virkning av denne bestemmelsen: Det er åpenbart at når man tar trygden vekk, dukker barna opp igjen. Det tror jeg man har erfaring fra i skolen. Men det er altså ikke den egentlige begrunnelse for at denne regelen vedtas, og det står slik sett – representanten Knudsen var jo inne på det selv – litt i sammenheng med det Dokument nr. 8-forslaget som ble behandlet i Stortinget tidligere i dag, der man altså ville bruke ekteskapslovgivning som et virkemiddel i forhold til tvangsgifte som tema. Det er ikke noe lett spørsmål å forholde seg helt prinsipielt til tvers igjennom, men jeg tror altså det er viktig at man her, for å si det litt folkelig, skiller snørr og barter når man arbeider med lovgivning, slik at man til enhver tid vet hva som er hovedhensynet og grunnlaget for de bestemmelser man slutter seg til.

Høyre støtter innstillingen.

Presidenten: Presidenten aksepterer folkelige uttrykk.

May Hansen (SV) [12:50:14]: Gjennom endringene i lov om barnetrygd blir det nå mulig for skolene å ha en meldeplikt overfor trygdekontoret når barn og unge har et langt fravær utover vanlig ferie som skyldes utenlandsopphold. Hjemmelen for en slik meldeplikt blir inntatt i folketrygdloven. Det er av praktiske grunner at hjemmel for meldeplikt legges til folketrygdloven. Det betyr at meldinger som gis til trygdens organer, vil være til generell bruk og ikke bare begrenset til barnetrygdsaker. Trygdeetaten vil også kunne bruke meldinger til kontroll i forhold til uttelling etter folketrygdloven. Barnetrygdmottakere etter gjeldende rett har plikt til å melde fra ved utenlandsopphold utover vanlige ferieopphold, men trygdeetaten opplever at denne meldeplikten ikke alltid overholdes, og at feilutbetaling av barnetrygd dermed kan forekomme.

Dagens lovgivning gir ikke noen mulighet for å pålegge skolene en meldeplikt dersom barn og unge uteblir fra undervisningen over lengre tid. Derfor er det viktig å få igjennom lovendring og iverksette tiltak som kan hjelpe i forhold til å ivareta opplæringsplikten, noe som er meget viktig for integreringen av minoritetsspråklige barn i det norske samfunn.

Det bør være opp til skoleetaten og skolene i den enkelte kommune å komme fram til hvordan meldeplikten best kan ivaretas og organiseres. Det blir viktig å sørge for effektive rutiner som gjør at det raskt kommer fram mel-

ding til trygdeetaten om fravær, slik at etaten kan vurdere retten til barnetrygd og andre trygdeytelser, og om de er rettmessig utbetalt. Det er viktig å utvikle rutiner som forhindrer feilutbetalinger.

Det er viktig å poengtere at endringen gjøres i hovedsak ut fra skolepolitiske og trygdepolitiske begrunnelser. Oppføringsplikten må følges opp av skolemyndighetene. Meldeplikten gjelder ikke for videregående skoler, siden de ikke omfattes av opplæringsplikten. Men det forekommer at barn har blitt borte fra skoler, uten at myndighetene vet hvor de befinner seg, og dette skjer også i videregående skoler. Oslo kommune har utarbeidet rutiner for å registrere dette.

Det er positivt at det står en samlet komite bak merknaden om å be Regjeringa vurdere egnede tiltak mot denne gruppen. Slik Sosialistisk Venstreparti ser det, deler vi høringsinstansenes tvil om at det er noen hensiktsmessige tiltak for å bekjempe tvangsekteskap. Sosialistisk Venstreparti mener at andre virkemidler og krisetiltak må til ved denne problematikken. Dette vil Regjeringa komme spesifikt tilbake til gjennom ny utlendingslov i løpet av 2006.

Avslutningsvis er det viktig for Sosialistisk Venstreparti å poengtere at det å kunne gå på skole i utlandet kan være en berikelse for barn og ungdom og tilføre en kulturell og språklig nytte og forståelse for egen og andres kulturelle og etniske bakgrunn. Vi lever i en globalisert verden der kunnskap om språk vil være en viktig faktor for å kunne klare seg. Det blir viktig at departementet foretar en evaluering for eventuelt å kartlegge utslåttede negative konsekvenser av denne endringen.

Björg Tørresdal (KrF) [12:54:15]: Alle barn som er bosatt i Norge, har plikt til grunnskoleopplæring. Gjennom en slik opplæring skal alle barn få del i et felles kunnskaps-, kultur- og verdigrunnlag. Elevene skal gis en likeverdig og tilpasset opplæring med sikte på gode allmennkunnskaper. Jeg synes det er flott at det i Norge ikke bare er en rett til skolegang, men det er en plikt, fordi det er så avgjørende viktig for hvert barn.

Når vi i dag vedtar å stramme inn retten til barnetrygd under opphold i utlandet og innfører meldeplikt for skoler, er hovedhensikten både å styrke integreringen av minoritetsspråklige barn i det norske samfunnet og å innføre tiltak mot feilutbetaling av barnetrygd.

Det er et mål at etterkommere av innvandrere i samme grad som barn av foreldre som er født og oppvokst i Norge, skal få utdanning og arbeid som gjør det mulig for dem å ta aktivt del i det norske samfunnet. Lange utenlandsopphold kan gjøre dette vanskelig og i enkelte tilfeller medføre tvangsekteskap. Bortfall av barnetrygd og meldeplikt for skoler kan bidra til å hindre at slike situasjoner oppstår.

Trygdeetaten er avhengig av gode virkemidler for å unngå feilutbetaling av trygdeytelser. Når skolen nå får meldeplikt, vil flere av feilutbetalingene kunne unngås. Å hindre feilutbetaling er viktig ikke bare for å unngå at staten påføres tap. Det er også viktig for stønadmottakeren. Dersom en person har mottatt store beløp urettmessig, kan et tilbakebetalingskrav være en stor økonomisk belastning.

Kristelig Folkeparti erkjenner at det er en fare for at tiltruforholdet mellom hjem og skole kan svekkes når skolen skal ha meldeplikt hvis elever har fravær som kan skyldes utenlandsopphold. Samtidig vet vi at både Oslo og Drammen i flere år har hatt rutiner for melding om ugyldig fravær til andre instanser. Jeg vet fra mitt eget arbeid i mange år i skolen at det å ha gode rutiner for å følge med på det enkelte barns fravær er med på og bidrar sterkt til å ivareta denne rettigheten eller plikten den enkelte elev har. Når dette svikter rundt den enkelte elev, skal skolen sørge for at barnet får den opplæring det har krav på.

Vi erkjenner også at en innstramming i barnetrygdlovens regler for utenlandsopphold vil kunne ha negative konsekvenser for eksempelvis foreldre til utvekslings elever, enkelte utenlandsstudenter med barn og familier som har et lengre ferieopphold i utlandet. Kristelig Folkeparti har vurdert de ulike hensyn mot hverandre og kommet til at de positive konsekvensene forslaget har, må veie tyngst.

Samtidig er det viktig å understreke at alle partier, bortsett fra Fremskrittspartiet, er enige om at det å gå på skole i utlandet kan være en berikelse for barn og ungdom og tilføre en kulturell og språklig nytte og forståelse for egen og andres kulturelle og etniske bakgrunn. Vi ber derfor departementet evaluere hvordan innstrammingene fungerer i forhold til det når de har fått virke en stund.

Fremskrittspartiet er ikke enig i dette. I sin tilsvaremerknaad sier de bl.a. følgende:

«(...) disse medlemmer er derfor helt imot at barn sendes alene til andre kontinenter, selv om det gjøres i globaliseringens navn.»

En blir fristet til å spørre: Gjelder dette også for skoleutveksling til USA eller Australia?

I denne debatten er det viktig å være nyansert. Hvis vi tør å utsette oss for inntrykk fra andre kulturer og religioner, ja til og med oppleve selv å være en minoritet i et annet land i en periode, tror jeg vi bidrar til økt forståelse. Det samme gjør interreligiøs dialog. Vi har nylig sett gode eksempler på betydningen av det i Norge i forbindelse med konflikten rundt Muhammed-karikaturene.

Statsråd Karita Bekkemellem [12:58:16]: Odelstinget har i dag til behandling forslag om å innføre meldeplikt for skoler til trygdekontoret når elever har fravær som kan skyldes utenlandsopphold, og forslag om å stramme inn barnetrygdloven når det gjelder retten til barnetrygd under utenlandsopphold.

En av begrunnelsene for forslaget har vært at dette kan bidra til å forebygge tvangsekteskap. Jeg er i likhet med komiteens flertall usikker på hvor treffsikkert dette tiltaket vil være i forhold til å hindre tvangsgifte, men er glad for at komiteen understreker viktigheten av å følge opp arbeidet på dette området. Departementets arbeid med å kartlegge omfanget av tvangsekteskap er i så måte viktig.

Jeg vil innledningsvis understreke at det kan være positivt for barn å gå på skole i utlandet, som representanten May Hansen også var inne på i sitt innlegg.

Samtidig kan det være uheldig, sett fra et inkluderingsperspektiv, at et barn som skal leve sitt voksne liv i Norge, tilbringer store deler av barne- og ungdomstiden i et annet

land. Dette kan gjelde personer som har sin etniske opprinnelse i andre land, så vel som etnisk norske barn av rom-folket. Barn som har hatt lange utenlandsopphold, kan ha glemt sine norskkunnskaper og mistet kontakten med venner og det norske samfunnet for øvrig.

Jeg tror at de endringene Odelstinget vedtar i dag, kan bidra til at utenlandsoppholdet for en del barn og unge vil bli kortere, og at de dermed lettere kan integreres i det norske samfunnet.

Forslaget om meldeplikt for skoler har også en annen begrunnelse. Plikten foreldrene har til å melde fra til trygdekontoret om sine barns utenlandsopphold, blir ikke alltid overholdt. Det betyr at barnetrygd feilaktig kan bli utbetalt. Når trygdeetaten får melding fra skolen om at et barns fravær kan skyldes at barnet er i utlandet, kan trygdeetaten undersøke om retten til barnetrygd er i behold og eventuelt stanse utbetalingen. Slik kan feilutbetaling hindres.

Jeg har for øvrig merket meg at komiteens flertall ikke ønsker at videregående skole skal omfattes av meldeplikten. Jeg merker meg imidlertid komiteens viderefremstilling av opplysninger om at noen barn blir borte uten at myndighetene vet hvor de befinner seg, og at dette også skjer i den videregående skolen.

Jeg har lyst til å si til det representanten Skei Grande var inne på i sitt innlegg, at dette bekymrer også meg. At barn i vårt samfunn forsvinner uten at vi vet hvor de er, er alvorlig. Jeg vet ikke helt hva vi har av svar på dette, men det jeg i hvert fall kan love, er å sette i verk et arbeid for å se om det er noe vi kan gjøre av ulike typer tiltak på dette feltet.

Jeg har også merket meg komiteens uttalelse om at det er viktig at det uformes gode og effektive rutiner, slik at skolene ikke blir pålagt unødvendig mye administrasjon. Jeg viser her til at odelstingsproposisjonen legger opp til at skoleetaten og skolen i den enkelte kommune skal komme fram til hvordan meldeplikten best kan ivaretas.

Presidenten: Ingen har tegnet seg til replikk.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Trine Skei Grande (V) [13:02:12]: Det var representanten Knudsen som fikk meg til å ta ordet igjen. Han kom med uttalelser om at vi svikter disse barna, og at vi er redde for å trække den pakistanske befolkningen på tærne ved å si at den videregående skole er en del av opplæringsplikten i henhold til norsk lov. Det må på det peneste kunne karakteriseres som kunnskapsløst. Det er veldig få ungdommer som blir sendt til Pakistan for å gå på videregående skole. Den delen er ganske mikroskopisk. Det som er utfordringa, er noe helt annet.

Jeg syns Thommessen hadde noen gode prinsipielle avveininger. Vi må lage lovene våre ut fra allmenngyldige prinsipper, og det er klart at det allmenne her må være at samfunnets rettigheter og samfunnets plikter henger sammen. Jeg mener at det er en klar sammenheng mellom barnetrygden og opplæringsplikten, men den sammenhengen oppheves ved videregående skole. Det er her ikke mulig å framvise at den virkningen som Fremskrittspartiet ønsker, kan føre til noe sånt.

Det er viktig å merke seg at det kanskje også er andre ting som kan føre til at foreldrene ikke ønsker å ha barna sine i norsk skole lenger, og som går langt inn i skolepolitikken, bl.a. at Regjeringa nå har tatt bort 2. fremmedspråk, som ville ha gitt foreldrene muligheten til å ha morsmålet som fremmedspråk for barna. Nå sender foreldrene barna til sitt opprinnelsesland for å lære seg det språket som de kunne ha lært i norsk skole med like stor lykke.

Som byråd for skole i Oslo tok jeg initiativ til å samle politi, barnevern, trygdekontor og skoleetat rundt samme bord for å lage like rutiner. Når det forsvinner ca. hundre barn fra norsk skole, er ikke det bare barn med annen etnisitet enn norsk. Det er også etnisk norske barn som forsvinner, og det er barn knyttet til etniske minoriteter som f.eks. sigøynerbefolkningen. Det er et ganske mye bredere og vanskeligere felt enn det dette er. Jeg vil oppfordre statsråden til å sørge for at også andre kommuner gjør det grepet å samle alle de viktige etatene for å sikre barns rettssikkerhet. Jeg syns det er skremmende at vi lever i et land der barn bare kan forsvinne, samme hvilken etnisk bakgrunn de har, uten at noen kan gjøre rede for hvor de er. Hvis vi skal klare det, trengs det en del kreativitet i å se ulike sammenhenger mellom alle de ulike statsinstitusjonene vi har for å ivareta barns rettssikkerhet. Men da må de klare å sitte rundt samme bord og samarbeide.

Ulf Erik Knudsen (FrP) [13:05:27]: Når man har noen mulige tiltak man kan sette inn mot noe som åpenbart er svært negativt, altså tvangsekteskap, og man velger ikke å sette dem inn, er det helt åpenbart at det er å svikte en gruppe.

Som det også fremgikk av debatten i Stortinget tidligere i dag, er det en del av dem som blir tvangsgiftet, bl.a. i Pakistan, som er under 18 år, og som er ungdommer som pr. i dag er i den videregående skolen, bl.a. i Oslo og i min hjemby Drammen, som er nr. 2 på innvandringsstatistikken.

For øvrig en liten presisering: Når jeg snakket om at man var livredd for å trække enkelte på tærne, sa jeg ikke at det gjaldt de pakistanske miljøene, men de muslimske miljøene. Det er faktisk flere muslimske miljøer i Norge enn akkurat det pakistanske. Men dette kan selvfølgelig dreie seg om det pakistanske som det største muslimske miljøet i Oslo, så vidt jeg er kjent med.

Jeg føler at denne debatten og den debatten vi hadde tidligere i dag, er litt symptomatisk for en misforstått snillisme og dialog som kjennetegner en del norske samfunnstopper. I forhold til fundamentalistisk islam, som ideologisk sett er nærmest kommunismen, fascismen og nazismen, og som prediker vold, undertrykkelse og ufrihet, tror jeg ikke det er mulig med dialog. Der må det til konfrontasjon. Og som jeg var inne på i spørretimen i går, i en ordveksling med kulturministeren, har bl.a. den kjente forfatteren Salman Rushdie tatt til orde for at Vesten nå må ta et oppgjør med fundamentalistisk islam. Andre, mer moderate deler av de muslimske menigheter er det mulig å ha en dialog med.

For øvrig sa presidenten at det ikke ble noe replikkordskifte fordi ingen hadde tegnet seg. Vi fikk opplyst fra sekretæren at det ikke var mulighet for å tegne seg til re-

plikk. Men hvis det hadde vært replikkordskifte, tror jeg muligens jeg ville stilt statsråden et spørsmål. Vi registrerer at statsråden i media svært aktivt påpeker kvinnes vanskelige situasjon i innvandremiljøene. Hun sa bl.a. i november i fjor at imamer må ta avstand fra vold mot kvinner og ikke komme med utsagn som kan legitimere dette, og at hun ville bruke statsstøtten som pressmiddel overfor disse gruppene. Jeg kunne tenke meg å spørre statsråden hva hun konkret har gjort når det gjelder å styrke kvinnes stilling i innvandremiljøene – og da tenker jeg ikke på forskning, utredning og kartlegginger, men på konkrete handlinger. På det området føler jeg at det så langt er svært tynt.

Presidenten: Mens presidenten var ute, ble det opplyst at det ikke var anledning til replikkordskifte, og det er det heller ikke. Så presidenten tar det han sa, på sin kappe.

Ellers vil presidenten anmerke at karakteristikkene som ble brukt i forhold til muslimske miljøer, som fascisme og nazisme, kan oppfattes som sterke karakteristikk, og presidenten advarer mot så sterke karakteristikk.

Trine Skei Grande (V) [13:08:53]: Det forrige innlegget til Knudsen fikk meg til å ta ordet, men dette burde virkelig føre til at alle i salen tok ordet, for det Knudsen nå framførte av meninger om dialog mellom ulike kulturer og religioner, var ganske sjokkerende.

Jeg har gått gjennom livet og alltid trodd det beste om alle, og det har spart meg for mye bråk. Jeg velger da også å tro det beste om hr. Knudsen. Jeg vil derfor be Knudsen si hva han mener med konfrontasjon. Hva legger representanten Knudsen egentlig i at muslimske land bør møtes med «konfrontasjon»? Hva legger han i det ordet? Det hadde det vært veldig oppklarende for oss å få vite.

Det er tydelig at Fremskrittspartiet aldri har vært i nærheten av å ha makt. De har en fascinerende tro på denne sakens mulighet til å lovregulere seg ut av ethvert problem, til å lovregulere seg ut av ethvert moralsk dilemma og til å lovregulere seg ut av enhver kulturell konflikt. Det er faktisk ikke sånn at vi klarer å lovregulere oss ut av det. Av og til er det snakk om politisk kreativitet. Av og til er det snakk om å få instanser til å sette seg ned sammen, gjøre et politisk håndverk og lage samarbeidsrutiner. Vi kan vedta regler her til vi blir blå, grønne eller røde, men det kommer faktisk ikke til å hjelpe oss ut av de store utfordringene vi her har. Her er det de gode, hardt arbeidende byråkratene som på vegne av det norske samfunn kan gjøre jobben. Her er det faktisk læreren på Tøyen skole, som går fra familie til familie og banker på dørene, som kan få til holdningsendringer, og som kan bedre integreringen. Det klarer aldri Knudsen å lovregulere seg bort fra.

Presidenten: Ulf Erik Knudsen får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Ulf Erik Knudsen (FrP) [13:11:00]: Hvorvidt Fremskrittspartiet har vært langt unna makt, kan man jo se ved å ta en titt på forrige regjeringensperiode, hvor vi faktisk

lagde hele tre budsjetter sammen med bl.a. Venstre. Lenger unna makt har Fremskrittspartiet altså ikke vært.

Når det gjelder måter å konfrontere fundamentalistisk islam på, kan det gjøres gjennom klare og konkrete lovreguleringer, gjennom å dra inn penger fra trossamfunn som prediker holdninger vi ikke ønsker å ha i Norge, som terror og vold, eller ved å stanse pengeoverføringene til terroristorganisasjonen Hamas osv., ved å være klar og tydelig overfor fundamentalistisk islam på at vi ikke ønsker disse holdningene i en sivilisert vestlig verden. Men som jeg også sa: Det finnes moderate muslimske miljøer det går an å ha dialog med.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 3. (Votering, se side 168)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Vi går til votering over sakene nr. 1–3.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten har representanten Ulf Erik Knudsen på vegne av Fremskrittspartiet satt fram forslagene nr. 1–9.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme en egen sak om automatisk delt omsorg og ansvar i tråd med FNs barnekonvensjon.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen, i løpet av 2007, utrede og legge frem konkrete tiltak mot samværs sabotasje. Slik sabotasje bør få konsekvenser for barnefordelingen.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen foreta en gjennomgang av meklingsapparatet med spesielt fokus på kvalitet og metodikk – og samtidig kartlegge resultatene av meklingsene – med fokus på eventuelle skjevheter.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen påse at det iverksettes forskning og kompetanseoppbygging hos fagfolk når det gjelder foreldrefriendtliggjøring.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen vurdere om ordningen med billighetserstatning skal utvides til å gjelde feildømte fedre.»

Disse forslagene blir i samsvar med forretningsordens § 30 fjerde ledd å sende Stortinget.

Komiteen hadde innstilt til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

l o v

om endringer i barnelova mv. (omfang av samvær, styrking av meklingsordningen, tiltak for å beskytte barn mot overgrep, foreldreansvar etter dødsfall, tilbakebetaling av barnebidrag mv.)

Presidenten: Presidenten vil først ta opp forslag nr. 6, fra Fremskrittspartiet. Forslaget vedrører barnelova § 6 nytt annet ledd og lyder:

«§ 6 nytt annet ledd skal lyde:

Dersom den som har rett til å reise sak for domstolane etter denne paragrafen er død, trer arvingane inn i den avdøde sine rettkomne krav etter denne føresegna.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 53 mot 23 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.19.58)

Presidenten: Presidenten vil så ta opp forslag nr. 7, fra Fremskrittspartiet. Forslaget vedrører barnelova § 28 a nytt annet ledd og lyder:

«§ 28a nytt annet ledd skal lyde:

Dersom den som har rett til å reise sak for domstolane etter denne paragrafen er død, trer arvingane inn i den avdøde sine rettkomne krav etter denne føresegna.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 58 mot 18 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.20.23)

Videre var innstilt:

I

I lov 8. april 1981 nr. 7 om barn og foreldre (barnelova) gjøres følgende endringer:

§ 38 skal lyde:

§ 38 Foreldreansvar etter dødsfall

Døyr den eine av foreldra som har foreldreansvaret saman, får den attlevande foreldreansvaret aleine. *Dersom den attlevande er sikta eller tiltala for forsettleg eller overlagt å ha valda at den andre er død, skal tingretten ta førebels avgjerd om foreldreansvaret etter reglane i § 60 a.*

Bur barnet saman med begge foreldra og den eine av dei døyr, får den attlevande foreldreansvaret aleine, jamvel om berre den avdøde hadde foreldreansvar. *Dette gjeld ikkje i høve der den attlevande er sikta, tiltala eller dømd slik det er omtala i første stykket andre punktum.*

Fører dødsfall til at ingen lenger har foreldreansvaret for eit barn, skal lensmannen eller tingretten få opplysning om det i dødsfallsmeldinga. *Tingretten skal ta avgjerd om foreldreansvaret etter reglane i § 63.*

Andre enn foreldra kan krevje å få foreldreansvaret til barnet etter dødsfall etter reglane i § 63.

For den eller dei som får foreldreansvaret, gjeld reglane i kapitlet her og kapittel 6.

§ 43 skal lyde:

§ 43 Omfanget av samværet mv.

Den av foreldra som barnet ikkje bur saman med, har rett til samvær med barnet om ikkje anna er avtala eller fastsett. Omfanget av samværsretten bør avtalast nærare. *Dersom samvær ikkje er til beste for barnet, må retten avgjere at det ikkje skal vere samvær.*

Foreldra avtalar sjølve omfanget av samværsretten på bakgrunn av kva dei meiner er best for barnet. § 31 andre stykket gjeld for foreldra. I avtale eller avgjerd om samvær skal det mellom anna leggast vekt på omsynet til beste mogleg samla foreldrekontakt, kor gammalt barnet er, i kva grad barnet er knytt til nærmiljøet, reiseavstanden mellom foreldra og omsynet til barnet elles. Vert det avtala eller fastsett «vanleg samværsrett», gjev det rett til å vere saman med barnet ein ettermiddag i veka, annakvar helg, 14 dagar i sommarferien, og jul eller påske.

Det kan i avtale eller i dom setjast vilkår for gjennomføringa av samværsretten. *Dersom tilsyn vert sett som vilkår for samvær, kan retten i særlege høve påleggje departementet å oppnemne tilsynsperson. Departementet kan gje forskrifter med nærare føresegner om oppnemning av tilsynsperson, utøving av tilsynet og godtgjering for dette.*

Den andre av foreldra skal få melding i rimeleg tid føreåt når samværet ikkje kan finne stad som fastsett, eller når tida for samværet må avtalast nærare.

Dersom den som har foreldreansvaret eller som barnet bur hos hindrar at ein samværsrett kan gjennomførast, kan den som har samværsretten krevje ny avgjerd av kven som skal ha foreldreansvaret eller kven barnet skal bu saman med, jf. § 64.

§ 48 skal lyde:

§ 48 Det beste for barnet

Avgjerder om foreldreansvar, om kvar barnet skal bu fast og om samvær, og handsaminga av slike saker, skal først og fremst rette seg etter det som er best for barnet.

Ved avgjerda skal det takast omsyn til at barnet ikkje må bli utsett for vald eller på anna vis bli handsama slik at den fysiske eller psykiske helsa vert utsett for skade eller fare.

§ 51 tredje ledd skal lyde:

Sambuarar med felles barn under 16 år skal ved samlivsbrot møte til mekling.

§ 54 skal lyde:

§ 54 Meklingsattest

Det skal skrivast ut meklingsattest når partane har møtt til ein times mekling hos ein meklar. Dersom foreldra ikkje er samde, skal dei verte oppfordra til å mekle i inntil tre timar. Dei kan få tilbod om mekling i ytterlegare tre timar dersom meklaren finn at dette kan føre til at partane kan kome fram til ein avtale. Meklingsattesten er gyldig i seks månader.

§ 57 skal lyde:

§ 57 Kvar sak skal reisast

Sak etter § 56 må reisast for den domstolen der barnet har heimting på den tida saka vert reist. Dersom saka gjeld sysken med ulikt heimting, kan felles sak for barna reisast der eitt av barna har heimting. *Dersom barnet bur på sperra adresse, jf. lov 16. januar 1970 nr. 1 om folkeregistrering med forskrifter, eller det er søkt om eller gjeve løyve til å nytte fiktive personopplysningar for barnet, jf. lov 4. august 1995 nr. 53 om politiet § 14 a, kan saka reisast for Oslo tingrett.*

Ny § 60 a skal lyde:

§ 60 a Førebels avgjerd om foreldreansvar ved sikting m.m. etter straffelova

Retten skal ta førebels avgjerd om foreldreansvaret i saker der ein av foreldra som har foreldreansvar, er sikta eller tiltala for forsettleg eller overlagt å ha valda at den andre er død. Det same gjeld dersom den attlevande i slike høve ikkje har foreldreansvar og krev å få det. Andre kan krevje å få foreldreansvaret. Retten kan avgjere at ingen skal ha foreldreansvaret. Den attlevande skal berre få foreldreansvaret dersom dette klart er til beste for barnet.

Reglane i § 63 andre stykke gjeld på same måte ved førebels avgjerd. Er det ikkje teke ut søksmål innan seks månader etter at siktinga eller tiltala er fråfallen eller dom i straffesaka er rettskraftig, skal tingretten ta ny avgjerd om foreldreansvaret etter reglane i § 63.

Avgjerdene vert tekne i orskurd. Det er ikkje nødvendig å halde munnleg forhandling på førehand.

§ 63 andre ledd skal lyde:

Der den attlevande er sikta, tiltala eller dømd for forsettleg eller overlagt å ha valda at den andre er død, kan andre alltid reise sak med krav om å få foreldreansvaret innan seks månader etter at siktinga eller tiltala er fråfallen eller dom i straffesaka er rettskraftig. Dersom den attlevande krev foreldreansvaret, skal retten berre gå med på kravet når dette klart er til beste for barnet. Retten tek førebels avgjerd etter § 60 a.

§ 63 nåværende andre til åttende ledd blir tredje til niende ledd.

§ 64 andre ledd skal lyde:

Vert foreldra ikkje samde, kan kvar av dei reise sak for retten, jf. § 56. Dom, rettsforlik og avtale med tvangskraft kan likevel berre endrast når særlege grunnar talar for det. Førebels avgjerd etter § 60 kan endrast på same vilkår av den domstolen som har hovudsaka. *Førebels avgjerd etter § 60 a kan endrast på same vilkår av den domstolen som tok førebels avgjerd, og slik sak kan reisast av den attlevande eller andre.*

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Videre var innstilt:

§ 80 skal lyde:

§ 80 Tilbakesøking av fostringstilskotet når farskapen vert endra

Vert nokon som har betalt pålagt eller avtala fostringstilskot til eit barn, seinare friteken for farskapen til barnet, kan han krevje *summen* betalt attende frå folketrygda. *Summen skal indeksregulerast i samsvar med konsumprisindeksen frå Statistisk sentralbyrå frå tilskotet vart betalt, og til det vert betalt attende. Ei indeksregulering skal likevel først gjerast etter at det er teke omsyn til frådraga den frikjende faren tidlegare har fått i likninga si for betalt tilskot. Fordelen av det tidlegare frådraget i likninga skal setjast til 20 prosent. Kravet kan setjast ned eller falle bort dersom det er klart at han ikkje hadde rimeleg grunn til å vedgå farskapen, eller at han burde ha reist sak til endring tidlegare.*

Presidenten: Det vil her bli votert alternativt mellom innstillingen og forslag nr. 8, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«§ 80 første ledd skal lyde:

Vert nokon som har betalt pålagt eller avtala fostringstilskot til eit barn, seinare friteken for farskapen til barnet, kan han krevje *summen* betalt attende frå folketrygda. Summen skal indeksregulerast i samsvar med konsumprisindeksen frå Statistisk sentralbyrå frå forskotet vart betalt, og til det vert betalt attende. Den som har fått forskotet betalt attende, får etterbetalt indeksreguleringa. Kravet kan setjast ned eller falle bort dersom det er klart at han ikkje hadde rimeleg grunn til å vedgå farskapen, eller at han burde ha reist sak til endring tidlegare.»

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet ble innstillingen bifalt med 60 mot 17 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 13.21.00)

Videre var innstilt:

Ein mann som er pålagt fostringsplikt, men ikkje farskap, kan krevje pengane betalte attende frå folketrygda dersom ein DNA-analyse viser at han ikkje kan vere far til barnet. Første stykket gjeld tilsvarende så langt det passsar.

Den som vert friteken for farskapen, kan ikkje søkje pengane attende frå barnet sjølv, frå mora eller frå den verkelege faren til barnet.

Departementet kan ved forskrift gje utfyllande reglar om tilbakesøking av fostringstilskot etter lova her.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Presidenten vil nå ta opp forslag nr. 9, fra Fremskrittspartiet.

Forslaget vedrører ny § 80 a og lyder:

«Ny § 80a Erstatning skal lyde:

Den som har fått fastsett feilaktig farskap, kan kreve je vederlag frå staten for økonomisk og ikkje-økonomisk tap etter vanlege erstatningsreglar.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 59 mot 17 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.21.35)

Videre var innstilt:

II

I lov 8. mars 2002 nr. 4 om barnetrygd (barnetrygd-loven) gjøres følgende endringer:

§ 9 femte ledd skal lyde:

For at utvidet barnetrygd skal kunne tilstås etter samlivsbrudd mellom samboere med felles barn under 16 år, må det legges fram meklingsattest.

Nåværende femte ledd blir nytt sjette ledd.

III

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.

Departementet kan gi nærmere overgangsregler i forskrift.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Under debatten har det blitt satt fram to forslag. Det er forslagene nr. 1 og 2, fra representanten Ulf Erik Knudsen på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre.

Komiteen hadde innstilt til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

I o v

om endringer i folketrygdloven og enkelte andre lover (endringer i regelverket for ytelser ved svangerskap, fødsel og adopsjon)

I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endringer:

§ 2-9 annet ledd skal lyde:

Rikstrygdeverket kan samtykke i at medlemskap med dekning etter bokstavene a og c også skal omfatte sykepenger etter kapittel 8 og *foreldrepenger* etter kapittel 14.

§ 2-14 tredje ledd bokstav a skal lyde:

mottar sykepenger eller *foreldrepenger* eller er under behandling i sykehus

§ 3-26 tredje ledd bokstav e skal lyde:

ytelser fra folketrygden i form av dagpenger under arbeidsløshet og kursstønad etter kapittel 4, sykepenger etter kapittel 8, stønad ved barns og andre nære pårørendes sykdom etter kapittel 9, rehabiliteringspenger etter kapittel 10, attføringspenger etter kapittel 11 og *svangerskapspenger og foreldrepenger* etter kapittel 14

§ 4-11 annet ledd tredje punktum skal lyde:

Dagpenger under arbeidsløshet etter dette kapittel, sykepenger etter kapittel 8, og *svangerskapspenger og foreldrepenger* etter kapittel 14 tas også med i dagpengegrunnlaget når rett til stønad er opptjent som arbeidstaker.

§ 8-36 tredje ledd skal lyde:

Forsikring etter første ledd bokstavene b og c omfatter også *foreldrepenger* og svangerskapspenger. For *foreldrepenger* må forsikringen være tegnet minst ti måneder før fødselen eller adopsjonen. For svangerskapspenger gjelder bestemmelsen om opptjeningstid i andre ledd.

Kapittel 14 skal lyde:

Kapittel 14 Ytelser ved svangerskap, fødsel og adopsjon

- Bestemmelser om
- formål står i § 14-1
 - medlemskap står i § 14-2
 - arbeidsgiverens plikt til å utbetale ytelser i utlandet står i § 14-3
 - svangerskapspenger står i § 14-4
 - foreldrepenger står i §§ 14-5 til 14-16
 - engangsstønad står i § 14-14
 - forskrifter står i § 14-18

§ 14-1 Formål

Formålet med ytelser etter dette kapitlet er å sikre inntekt for foreldre i forbindelse med *svangerskap*, fødsel og adopsjon.

§ 14-2 Medlemskap

Det er et vilkår for rett til ytelser etter dette kapitlet at vedkommende er medlem i trygden.

§ 14-3 *Arbeidsgiverens plikt til å utbetale ytelser i utlandet*

Når et medlem som arbeider i utlandet, har rett til en ytelse etter dette kapitlet, utbetaler arbeidsgiveren ytelsen og får refusjon fra trygden.

I. Svangerskapspengene

§ 14-4 *Svangerskapspengene*

En arbeidstaker har rett til svangerskapspengene dersom hun etter bestemmelser i lov eller forskrift blir pålagt å slutte i sitt arbeid fordi hun er gravid, og det ikke er mulig å omplassere henne til annet høvelig arbeid i bedriften.

En gravid selvstendig næringsdrivende har rett til svangerskapspengene dersom hun i sitt virke er utsatt for slike risikofaktorer som gir en gravid arbeidstaker rett til svangerskapspengene. Det er en forutsetning at risikofaktorene er dokumentert og at hun ikke har mulighet til å tilrettelegge sitt virke. Tilsvarende rett til svangerskapspengene gjelder for frilansere.

Fraværet under svangerskapet må medføre tap av pensjonsgivende inntekt. Vilkårene om opptjeningstid etter § 8-2 må være oppfylt før hun må slutte i arbeidet. Inntektsgrunnlaget for svangerskapspengene må på årsbasis utgjøre minst halvparten av grunnbeløpet, se femte ledd.

Svangerskapspengene ytes fra det tidspunktet medlemmet må slutte i arbeidet, og fram til tre uker før fødselen. Fra sistnevnte tidspunktet ytes det foreldrepenger etter bestemmelsene i §§ 14-5 til 14-16.

Svangerskapspengene beregnes etter de samme bestemmelsene som sykepengene fra trygden, se kapittel 8. Det ytes ikke svangerskapspengene for den del av inntekten som overstiger seks ganger grunnbeløpet.

Trygden yter feriepenger til arbeidstaker med 10,2 pst. av utbetalte svangerskapspengene. Feriepenger ytes for de første 64 stønadsdagene.

II. Foreldrepenger

§ 14-5 *Generelle bestemmelser*

Foreldrepenger kan ytes til barnets mor og far ved fødsel og ved adopsjon av barn under 15 år.

Det kan ytes *foreldrepenger* som ved adopsjon til person som har foreldreansvar når den andre av foreldrene dør, eller får tildelt foreldreansvaret i medhold av barneloven §§ 38 og 63, såfremt vedkommende har hatt mindre samvær enn tilsvarende barneloven § 43 andre ledd.

Adopsjon av ektefellens barn gir ikke rett til *foreldrepenger*.

§ 14-6 *Opptjening av rett til foreldrepenger*

Rett til *foreldrepenger* opptjenes gjennom yrkesaktivitet. Både moren og faren kan opptjene rett til *foreldrepenger* ved å være yrkesaktiv med pensjonsgivende inntekt (§ 3-15) i minst seks av de siste ti månedene før vedkommendes uttak av *foreldrepenger* tar til, se §§ 14-10 første og annet ledd og 14-14 annet ledd.

Den pensjonsgivende inntekten må på årsbasis svare til minst halvparten av grunnbeløpet.

Likestilt med yrkesaktivitet er tidsrom da det er gitt en ytelse til livsopphold i form av dagpenger under arbeidsløshet etter kapittel 4, sykepengene etter kapittel 8 eller stønad ved barns sykdom m.m. etter kapittel 9, eller enten *foreldrepenger* eller svangerskapspengene etter kapitlet her.

- Likestilt med yrkesaktivitet er også tidsrom med
- lønn fra arbeidsgiver under permisjon i forbindelse med videre- og etterutdanning,
 - ventelønn etter lov av 4. mars 1983 nr. 3 om statens tjenestemenn m.m. § 13 nr. 6,
 - vartpenger etter lov av 28. juli 1949 nr. 26 om Statens Pensjonskasse § 24 tredje ledd,
 - etterlønn* fra arbeidsgiver,
 - avtjening av militær- eller siviltjeneste eller obligatorisk sivilforsvarstjeneste.

§ 14-7 *Beregning av foreldrepenger*

Foreldrepenger til hver av foreldrene beregnes på grunnlag av vedkommendes inntekt etter de samme reglene som for sykepengene fra trygden, se kapittel 8. Det ytes ikke *foreldrepenger* for den del av inntekten som overstiger seks ganger grunnbeløpet.

For en kvinne som mottar dagpenger under arbeidsløshet eller sykepengene etter § 8-49, kan beregningsgrunnlaget pr. uke fastsettes ut fra inntekten i de beste seks månedene av de siste ti månedene før hennes uttak tar til, se § 14-10 første og annet ledd.

Til et medlem som avtjener militær- eller siviltjeneste eller obligatorisk sivilforsvarstjeneste i opptjeningstiden etter § 14-6, skal beregningsgrunnlaget minst svare til en årsinntekt på tre ganger grunnbeløpet, dersom tjenesten har vart eller var ment å vare mer enn 28 dager.

Foreldrepenger ytes for alle dagene i uken unntatt lørdag og søndag.

§ 14-8 *Feriepenger av foreldrepenger*

Trygden yter feriepenger til arbeidstakere med 10,2 pst. av utbetalte *foreldrepenger* for de første 12 ukene av hver stønadsperiode. Dersom *foreldrepenger* er utbetalt med redusert sats, jf. § 14-9 tredje ledd, ytes det feriepenger for de første 15 ukene.

§ 14-9 *Stønadsperioden for foreldrepenger*

Ved fødsel er stønadsperioden 215 stønadsdager (43 uker) med full sats eller 265 stønadsdager (53 uker) med redusert sats. Stønadsperioden etter fødselen er 200 stønadsdager (40 uker) med full sats eller 250 stønadsdager (50 uker) med redusert sats.

Ved adopsjon er stønadsperioden 200 stønadsdager (40 uker) med full sats eller 250 stønadsdager (50 uker) med redusert sats.

Full sats betyr at *foreldrepenger* utbetales med 100 pst. av beregningsgrunnlaget. Redusert sats betyr at *foreldrepenger* utbetales med 80 pst. av beregningsgrunnlaget. Stønadmottaker velger sats ved stønadsperiodens begynnelse, og valget gjelder for hele stønadsperioden. Dersom begge foreldrene mottar *foreldrepenger*, må de velge samme sats.

Ved flerbarnsfødsler eller hvis flere barn blir adoptert samtidig, blir stønadperioden utvidet med 25 stønadsdager (5 uker) for hvert barn mer enn ett dersom full sats er valgt. Dersom redusert sats er valgt, blir utvidelsen 35 stønadsdager (7 uker). Bestemmelsene i § 14-10 første og sjette ledd gjelder tilsvarende.

Stønadperioden kan deles mellom foreldrene når begge fyller vilkårene for rett til *foreldrepenger* etter § 14-6. Unntatt fra deling er de siste 15 stønadsdagene (3 ukene) før og de første 30 stønadsdagene (6 ukene) etter fødselen, som er den delen av stønadperioden som er forbeholdt moren ved fødsel. Unntatt fra deling er også 5 uker som er forbeholdt faren (fedrekvoten), se § 14-12.

Dersom barnet dør i stønadperioden, kan det tas ut *foreldrepenger* i opptil 30 stønadsdager (6 uker) av den gjenværende del av stønadperioden.

§ 14-10 *Generelle bestemmelser om uttak av foreldrepenger*

Ved fødsel kan *foreldrepenger* tidligst tas ut fra 60 stønadsdager (12 uker) før fødselen. Moren kan senest påbegynne uttaket 15 stønadsdager (3 uker) før fødselen. Dette gjelder uavhengig av om det er valgt full sats eller redusert sats, se § 14-9 tredje ledd. Faren kan ikke ta ut *foreldrepenger* i de første 30 stønadsdagene (6 ukene) etter fødselen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Videre var innstilt under § 14–10 første ledd:

Dette gjelder likevel ikke utvidelsen ved flerbarnsfødsler, se § 14-9 annet ledd.

Presidenten: Presidenten vil gjøre oppmerksom på at det her er gjort en rettelse i forhold til innstillingen. I innstillingen henvises det til § 14-9 annet ledd. Riktig henvisning skal være til § 14-9 fjerde ledd.

Til dette punktum foreligger det et alternativt forslag, nr. 1, fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre. Forslaget lyder:

«I folketrygdloven gjøres følgende endringer:

§ 14-10 første ledd siste punktum skal lyde:

Dette gjelder likevel ikke utvidelsen ved flerbarnsfødsler se § 14-9 fjerde ledd eller ved uttak av fedrekvote, se § 14-12 annet ledd.»

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling – med den foretatte rettelse – og forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ble innstillingen bifalt med 42 mot 33 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 13.23.03)

Videre var innstilt:

Ved adopsjon kan uttak av *foreldrepenger* tidligst påbegynnes når foreldrene overtar omsorgen for barnet.

Foreldrepengene må tas ut innen tre år etter fødselen eller omsorgsovertakelsen.

Det er et vilkår for uttak av *foreldrepenger* at mottakeren har omsorgen for barnet. For moren gjelder likevel ikke dette vilkåret i de første 30 stønadsdagene (6 ukene) etter fødselen.

Det er videre et vilkår for uttak av *foreldrepenger* at mottakeren ikke er i arbeid, se likevel § 14-16.

Foreldrenes samtidige uttak av *foreldrepenger* kan ikke overstige 100 pst. av valgt sats, se § 14-9 tredje ledd. Dette gjelder likevel ikke utvidelsen ved flerbarnsfødsler eller ved adopsjon av flere barn samtidig, se § 14-9 fjerde ledd eller ved uttak av fedrekvote, se § 14-12 annet ledd.

Foreldrepenger må tas ut sammenhengende fra det tidspunkt uttaket starter, se likevel § 14-11.

§ 14-11 *Utsettelse av uttak av foreldrepenger*

Uttak av *foreldrepenger* kan utsettes

- når den som mottar *foreldrepenger* har lovbestemt ferie,
- når den som mottar *foreldrepenger* er i inntektsgivende arbeid på heltid,
- dersom stønadsmottakeren på grunn av sykdom eller skade er helt avhengig av hjelp til å ta seg av barnet eller er innlagt i helseinstitusjon,
- dersom barnet er innlagt i helseinstitusjon.

Ved forhold som nevnt i bokstav b, må det foreligge skriftlig avtale med arbeidsgiver. For selvstendig næringsdrivende og frilansere må det foreligge skriftlig avtale med trygdekontoret. Stønadperioden må tas ut sammenhengende i minst 30 stønadsdager (6 uker) før uttak kan utsettes.

Forhold som nevnt i bokstav c må dokumenteres med legeerklæring.

§ 14-12 *Uttak av fedrekvote*

Dersom morens yrkesaktivitet i opptjeningsstiden har svart til minst halv stilling og faren fyller vilkårene for rett til *foreldrepenger*, er 25 stønadsdager (5 uker) av stønadperioden forbeholdt faren (fedrekvote).

Faren kan ta ut fedrekvoten uten hensyn til om vilkårene i § 14-13 første ledd er oppfylt.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Presidenten vil her ta opp til votering forslag, nr. 2, fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre. Forslaget lyder:

«§ 14-12 annet ledd nytt annet punktum skal lyde:

Faren kan også ta ut fedrekvote i de første 30 stønadsdagene (6 ukene) etter fødselen eller omsorgsovertakelsen samtidig med at mor mottar *foreldrepenger*.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ble med 41 mot 36 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.24.21)

Videre var innstilt:

Fedrekvoten kan også tas ut samtidig med at moren tar ut graderte *foreldrepenger* på opptil 50 pst. av valgt sats, se § 14-16.

Det kan gjøres unntak fra bestemmelsene i første ledd dersom faren på grunn av sykdom eller skade er helt avhengig av hjelp til å ta seg av barnet eller er innlagt i helseinstitusjon. Forhold som nevnt i første punktum må dokumenteres med legeerklæring.

§ 14-13 Generelle vilkår for farens uttak av foreldrepenger

Faren kan ta ut *foreldrepenger* bare dersom moren etter fødselen eller omsorgsovertakelsen

- a) går ut i arbeid,
- b) tar offentlig godkjent utdanning på heltid,
- c) tar offentlig godkjent utdanning i kombinasjon med arbeid som i sum gir heltid,
- d) på grunn av sykdom eller skade er helt avhengig av hjelp til å ta seg av barnet,
- e) er innlagt i helseinstitusjon.

Dersom moren arbeider deltid etter fødselen eller omsorgsovertakelsen, blir farens *foreldrepenger* redusert tilsvarende reduksjonen i morens arbeidstid. Utgjør morens stillingsdel minst 75 pst. av full arbeidstid, får likevel faren *foreldrepenger* beregnet i samsvar med sin egen stillingsdel.

Dersom moren mottar graderte *foreldrepenger*, se § 14-16, kan farens uttak av *foreldrepenger* etter bokstav a ikke utgjøre en større del av full ytelse enn tilsvarende morens stillingsdel.

Farens rett etter første ledd bokstavene d og e gjelder også i de første 30 stønadsdagene (6 ukene) etter fødselen.

Forhold som nevnt i bokstavene d og e må dokumenteres med legeerklæring.

Fedrekvoten, se § 14-12, og utvidelsen ved flerbarnsfødsler eller ved adopsjon av flere barn samtidig, se § 14-9 fjerde ledd, kan tas ut uten hinder av vilkårene i denne bestemmelsen.

§ 14-14 Særlige regler der bare faren har opptjent rett til foreldrepenger

Hvis bare faren har opptjent rett til *foreldrepenger*, er stønadsperioden opptil 145 stønadsdager (29 uker) med full sats eller opptil 195 stønadsdager (39 uker) med redusert sats. Det er en forutsetning at vilkårene i § 14-13 er oppfylt under perioden og innenfor 200 stønadsdager (40 uker) eller 250 stønadsdager (50 uker) etter fødselen eller omsorgsovertakelsen, se § 14-9 første og annet ledd. Farens stønadsperiode reduseres løpende når vilkårene i § 14-13 ikke er oppfylt.

Faren kan bare ta ut *foreldrepenger* når vilkårene i § 14-13 er oppfylt.

§ 14-15 Uttak når moren eller faren er alene om omsorgen for barnet

Hvis en av foreldrene er alene om omsorgen, har han eller hun rett til å ta ut *foreldrepenger* den gjenværende delen av stønadsperioden.

§ 14-16 Gradert uttak av foreldrepenger

Ved delvis arbeid ytes det graderte *foreldrepenger*. Uttaket skal tilsvare differansen mellom 100 prosent stilling og mottakers stillingsdel, se likevel § 14-13.

Unntatt fra gradert uttak er den delen av stønadsperioden som er forbeholdt moren, se § 14-9 femte ledd annet punktum.

Foreldrene kan ta ut graderte *foreldrepenger* samtidig i samsvar med bestemmelsene i § 14-10 sjette ledd og § 14-13 tredje ledd.

Dersom uttaket er mindre enn 100 pst. av valgt sats, se § 14-9 tredje ledd, forlenges uttaket tilsvarende.

Det er et vilkår for gradert uttak at det foreligger en skriftlig avtale med arbeidsgiver om delvis arbeid. Hver av foreldrene kan bare ta gradert uttak ut fra avtale med én arbeidsgiver av gangen. For selvstendig næringsdrivende og frilansere er det et vilkår for gradert uttak at det foreligger en skriftlig utbetalingsavtale med trygdekontoret.

III. Engangsstønad ved fødsel og adopsjon

§ 14-17 Engangsstønad

Til en kvinne som føder barn eller adopterer barn under 15 år, men ikke har rett til *foreldrepenger*, ytes det engangsstønad for hvert barn. Til mann som adopterer alene, ytes det engangsstønad for hvert barn dersom han ikke har rett til *foreldrepenger*. Adopsjon av ektefellens barn gir ikke rett til engangsstønad.

Engangsstønad kan ytes også til person som har foreldreansvar når den andre av foreldrene dør, eller får tildelt foreldreansvaret i medhold av barneloven §§ 38 og 63, såfremt vedkommende har hatt mindre samvær enn tilsvarende barneloven § 43 andre ledd.

Dersom moren dør i forbindelse med fødselen eller omsorgsovertakelsen, har faren rett til engangsstønad. Det er et vilkår at han har omsorgen for barnet og at stønaden ikke allerede er utbetalt til moren.

Faren har rett til engangsstønad også dersom han i stønadsperioden har overtatt omsorgen for barnet med sikte på å overta foreldreansvaret alene etter barneloven kapittel 5. Retten gjelder selv om moren har fått utbetalt engangsstønad.

Dersom det ytes *foreldrepenger* til mor eller til far som adopterer alene, utbetales engangsstønaden i den utstrekning stønaden overstiger utbetalte *foreldrepenger*.

Engangsstønaden reduseres med sykepenger som er utbetalt etter fødselen eller omsorgsovertakelsen.

Stortinget fastsetter engangsstønadens størrelse.

IV. Forskrifter

§ 14-18 Forskrifter

Departementet gir forskrifter til utfylling og gjennomføring av bestemmelsene i dette kapitlet.

§ 15-9 tredje ledd skal lyde:

Likestilt med arbeidsinntekt er dagpenger etter kapittel 4, sykepenger etter kapittel 8, stønad ved barns og andre nære pårørendes sykdom etter kapittel 9, rehabiliteringspenger etter kapittel 10, attføringspenger etter kapittel 11, tidsbegrenset uførestønad etter kapittel 12, og *svangerskapspenger og foreldrepenger* etter kapittel 14.

§ 16-8 tredje ledd skal lyde:

Likestilt med arbeidsinntekt er dagpenger etter kapittel 4, sykepenger etter kapittel 8, stønad ved barns og andre nære pårørendes sykdom etter kapittel 9, rehabiliteringspenger etter kapittel 10, attføringspenger etter kapittel 11, tidsbegrenset uførestønad etter kapittel 12, og *svangerskapspenger og foreldrepenger* etter kapittel 14.

§ 17-8 fjerde ledd skal lyde:

Likestilt med arbeidsinntekt er dagpenger etter kapittel 4, sykepenger etter kapittel 8, stønad ved barns og andre nære pårørendes sykdom etter kapittel 9, rehabiliteringspenger etter kapittel 10, attføringspenger etter kapittel 11, tidsbegrenset uførestønad etter kapittel 12, og *svangerskapspenger og foreldrepenger* etter kapittel 14.

§ 22-10 annet ledd bokstav g skal lyde:

svangerskapspenger (kapittel 14)

§ 22-10 annet ledd bokstav h skal lyde:

foreldrepenger (kapittel 14)

II

I lov 3. desember 1948 nr. 7 om pensjonstrygd for sjømenn skal § 1 nr. 3 bokstav b lyde:

sykepenger etter folketrygdloven kapittel 8 for sykdom inntruffet i tid der arbeidstakeren er omfattet av trygden etter bestemmelsene i denne paragrafen, jf § 2. Det samme gjelder omsorgspenger, pleiepenger, opplæringspenger, *svangerskapspenger* og *foreldrepenger* etter folketrygdloven kapitlene 9 og 14 i inntil 52 uker når tilfellet oppstår i tid der arbeidstakeren er omfattet av trygden.

III

I lov 3. desember 1951 nr. 2 om pensjonstrygd for skogsarbeidere skal § 6 annet ledd lyde:

Ellers kan vedkommende opparbeide ytterligere rettigheter under sykdom så lenge vilkårene for rett til sykepenger etter folketrygdloven kapittel 8 er til stede og premie betales av den trygdede som bestemt i § 27 bokstav a til terminer som fastsettes av Rikstrygdeverket. Det samme gjelder ved attføringspenger etter folketrygdloven § 11-15 første ledd, *foreldrepenger* etter folketrygdloven kapittel 14, stønad etter krigspensjoneringslovene som svarer til sykepenger og når vedkommende har fritt opphold i hel-

seinstitusjon i henhold til folketrygdloven eller lovene om krigspensjonering eller dersom oppholdet betales av det offentlige.

IV

I lov 22. juni 1962 nr. 12 om pensjonsordning for sykepleiere skal § 28 første ledd lyde:

Innskott betales for den tid sykepleieren oppebærer lønn for stillingen eller mottar sykepenger, *svangerskaps-penger* eller *foreldrepenger* etter lov om folketrygd.

V

I lov 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven) skal § 6-2 bokstav b lyde:

pensjon, introduksjonsstønad etter introduksjonsloven, føderåd i jord- og skogbruk, livrente som ledd i pensjonsordning i arbeidsforhold, engangs- og avløsningsbeløp for slike ytelser, underholdsbidrag, *foreldrepenger*, dagpenger under arbeidsløshet, sykepenger o.l. ytelser som skal regnes som skattepliktig inntekt for mottakeren,

VI

I lov 29. april 1988 nr. 21 om ferie gjøres følgende endringer:

§ 10 nr. 4 annet ledd bokstav b skal lyde:

svangerskapspenger for arbeidstakere for inntil 64 dager av stønadsperioden jf. folketrygdloven § 14-4.

§ 10 nr. 4 annet ledd bokstav c skal lyde:

foreldrepenger til arbeidstakere for inntil 12 uker med full sats eller for inntil 15 uker med 80 prosent av full sats jf. folketrygdloven § 14-8.

VII

I lov 26. juni 1998 nr. 41 om kontantstøtte til småbarnsforeldre (kontantstøtteleven) skal § 10 første og annet ledd lyde:

Kontantstøtte for adopterte barn utbetales fra og med kalendermåneden etter at stønadsperioden for fulle *foreldrepenger* etter folketrygdloven 14-9 annet ledd er utløpt.

Dersom det er gitt engangsstønad etter folketrygdloven § 14-17, utbetales kontantstøtte fra samme tidspunkt som om det var gitt fulle *foreldrepenger* etter samme lov 14-9 annet ledd.

VIII

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) skal § 5-10 første ledd bokstav c nr. 3 lyde:

foreldrepenger etter folketrygdloven kapittel 14

IX

I lov 4. juli 2003 nr. 80 om introduksjonsordning for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven) skal § 12 første ledd lyde:

Introduksjonsstønaden reduseres i den utstrekning vedkommende har rett til dagpenger under arbeidsløshet, sykepenger, *foreldrepenger* eller rehabiliteringspenger,

og retten til disse ytelsene er opparbeidet før vedkommen- det startet i et introduksjonsprogram. Stønaden reduseres tilsvarende for uførepensjon eller attføringspenger vedkommende mottar.

X

I lov 17. juni 2005 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. skal § 12-5 (1) lyde:

Foreldrene har uansett rett til permisjon når det ytes foreldrepenger fra folketrygden.

XI

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og lo- ven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 3

Komiteen hadde innstilt til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

l o v

om endringer i barnetrygdloven mv. (meldeplikt for skoler, innstramming av retten til barnetrygd under utenlandsopphold mv.)

I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd skal § 21-4 tredje ledd lyde:

Trygdens organer kan pålegge helseinstitusjoner, fengsler og boformer for heldøgns omsorg og pleie å gi rutinemessige meldinger om innskriving og utskrivning av klienter. *Skoler kan pålegges å gi rutinemessige meldinger når elever har fravær som kan skyldes utenlandsopphold.*

II

I lov 8. mars 2002 nr. 4 om barnetrygd gjøres følgende endringer:

§ 4 tredje ledd skal lyde:

Ved midlertidig fravær fra Norge som ikke er ment å vare mer enn seks måneder, regnes barnet fortsatt som bosatt her. Dette gjelder likevel ikke dersom barnet skal oppholde seg i utlandet mer enn seks måneder per år i to eller flere påfølgende år.

§ 5 første og annet ledd skal lyde:

Ved utenlandsopphold som fører til at vilkårene i § 4 ikke lenger er oppfylt, gis det likevel rett til barnetrygd når både barnet og den barnet bor fast hos under utenlandsoppholdet er medlemmer i folketrygden etter folketrygdloven § 2-5 eller 2-8, *eller fyller vilkårene i disse bestemmelsene for å bli medlem i folketrygden.*

Hvis barnet bor i utlandet sammen med begge sine foreldre, må barnet og begge foreldrene *fylle vilkårene* som nevnt i første ledd.

§ 13 nytt fjerde ledd skal lyde:

Trekk etter tredje ledd avbryter foreldelse. Dersom slikt trekk opphører, varer virkningen av avbrutt foreldelse i ett år etter at trekket opphørte.

III

I lov 26. juni 1998 nr. 41 om kontantstøtte til småbarnsforeldre skal § 11 nytt fjerde ledd lyde:

Trekk etter tredje ledd avbryter foreldelse. Dersom slikt trekk opphører, varer virkningen av avbrutt foreldelse i ett år etter at trekket opphørte.

IV

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og lo- ven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

S a k n r . 4

Referat

1. (56) Statsministerens kontor melder at
 1. lov om lønnsnemndbehandling av arbeidstvisten i Lufttransport AS i forbindelse med tariffrevisjonen 2005 (Besl. O. nr. 36 (2005-2006))
 - er sanksjonert under 3. mars 2006
 - Enst.: Vedlegges protokollen.
 2. (57) Lov om endringer i lov 18. juni 1993 nr. 109 om autorisasjon av regnskapsførere (regnskapsførerloven), lov 15. januar 1999 nr. 2 om revisjon og revisorer (revisorloven), lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner (finansieringsvirksomhetsloven) og enkelte andre lover (Ot.prp. nr. 44 (2005-2006))

- Enst.: Sendes finanskomiteen.
3. (58) Lov om endringer i lov 19. juni 1931 nr. 18 om Aktieselskapet Vinmonopolet (Ot.prp. nr. 42 (2005-2006))
Enst.: Sendes helse- og omsorgskomiteen.
4. (59) Lov om endringer i friskoleloven og fagskoleloven (Ot.prp. nr. 43 (2005-2006))
Enst.: Sendes kirke-, utdannings- og forskningskomiteen.

Presidenten: Dermed er dagens kart ferdigbehandlet.

Møtet hevet kl. 13.26.
